СИЙЛЕ ХИЙЛА ХИМИКИЙ!

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет

Советски Союзан Коммунистически партин Нохч-ГІалгІай обкоман, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхахьарча Советан Министрий Советан орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДИИЗ

№ 94 (3046). | ЕРА, 6 август, 1964 шу | Мах. 2 кап.

КХОАЧАШДЕ ТІАИЙЦА ДЕКХАРАШ

ІАЛАЬМАТЕ доккхий декхараш тІаийнад Нохч-ГІалгІайчен юртбоахама къахьегамхоша семилетка яллагІча шера. Юртбоахама интенсификаци яра КПСС ЦК февральски Пленума решенешца, новкъоста Н. С. Хрущева хьехамашца хьалхле а лелаеш, республика дукхахча боахамаша толамца кхоачашду шоаш тІаийца социалистически декхараш. Колхозашен совхозашен дикагІа йолча агротехнически хаиашка дІадийнад ялат. Соахкарчул 3-зза дукхагІа укх шера минеральни удобренеш еккай кханика, балха юкъе йоалаяьй В. Первицкен В. Светличнен методаш.

ХІанз ка бола ялат чуийца яла йоалл республика. Ялат паччахьалкхенна дІадалара пхьан ханал хьалха кхоачашъяьй Шелковски, Урус-Мартана, Шаьла, Нажай-Юрта производственни управленей боахамаша. ХІанз деррига ялат сихагІа чуийца даккхара, из паччахьалкхенна дІадалара хьинаре къахьегаш ба колхозхой, совхозий болхлой.

ТІаийца декхараш кхоачашдара хьоккам эца мегаргболаш я № 3 йола плодоовощни совхоз. Цу боахама коллективо хІара шера чуийлу лакхара хьувкъамаш, хІаьта толамца кхоачашдьо паччахьалкхенга ялат, баьца дааараш, хьайбай продукташ йоахара плаи. Укх шера совхозо гектара тІара 20 центнер ялат чуийцад, ялат дохкара план 118 процент кхоачашдьяьй, иштта кхоачашдаьд паччахьалкхенга шура, фуаш дохкара ах шера декхараш, хІаьта дулх дохкара тІаийца декхараш 2,5-зза тІехкхоачашдаьд.

ТІаийца декхараш кхоачашдара иштта доккхий толамаш даьхад Сунженски управленерча «Победа» яхача колхозе, Наьсарен управленерча «Кавказ» яхача колхозе, Нажай-Юрта управленерча «Кавказ» яхача колхозе, иштта кхычар а.

Шура яккхараи кийчъяраш тІаийца социалистически декхараш толамце кхоачашду Сунженски производственни управлене. Укх ах шера итоги лача цунна еннай КПСС обкомен Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советен дІа-юха тела Ціе байракх.

Укх шера тІаийца социалистически декхараш диаза кхоачашдеш хьадоегІаш дола боахамаш кхы в да вай республике. Цхьабакъда, цу хьакъехьа яьржача социалистически яхье кхоачамбоацараш дукха да. ЕррагІча республике гІолла лаьрхІача дика кхоачашдиц тІаийца социалистически декхараш. Масала, Наурски производственни управленерча боахамаша гектара тІара 10,8 центнер мара ялат чуэцац. Из тІаийцача декхарел дукха лохагІа да. Иштта лоха хьокхамаш да цига хьайбай боахаме а. Паччахьалкхенга дулх дохкара ах шера плаи хІанз кхоачашъяьнц 99 процент мара, шура — 95, фуаш — 65, тха — 75 процент.

Ялат хьувкъадара тІаийца декхараш кхоачашдаьлац Грозненски, Шаьла, Урус-Мартана дукхача боахамаша.

Шура дІаялара плаи кхоачашъяра тІехьаюс Наьсарен, Шаьла, Наурски, Урус-Мартана производственни управленеш.

Дукхача колхозашен совхозашен дика кхоачашдац дулх, фуаш. тха дакхара тІаийца социалистически декхараш.

Республике иштта ледара кхоачашду хьайбай боахаме керттерчарех дола цхьа декхар — доакъар кийчдар.

Юртбоахама кхьдолча доакъошка а да тайп-тайпара кхоачамбоацараш. Из гІулакх иштта латтилга кхы дІахо ла мегаргдац. Республико тІаийца социалистически декхараш кхоачашдара лоаттабеш бола къовсам — из йоккха политически экзамен я. Партийни комитеташ, производственни управленеш, юххьанцара партийни комсомольски организацеш декхаръйла я хІара боахамо тІаийца социалистически декхараш толамца кхоачашдара денна къовсам лоаттабе, хІара кулгалхочун цу хьакъехьара бехктокхам лакхбе. ХІанз эггара хьалха керттера терхам тІабахийта беза сихагІа деррига ялат чуийца даккхара, из паччахьалкхенна дІадалара плаи тІехкхоачашъяра. Соажара гІалаташ укх шера юхадуалийта йиш яц. Агротехника культура лоха хилар бахьан долаш дукхахча колхозашен совхозашен ялат хьувкъадаьлац лийрххІача тайпара. Производственни управленеш декхаръйла я колхозийи совхозийн специалисташца цхьана из болх тоабе, ялат дІадуача лаьттай структура ийса белгальякха, пожниной лаьтташка дикагІйола культураш дІае. Берригa низ тІабахийта беза хІинз хьажкІаш, свеклана дика гІулакх дара. ТІехьа дІайийнача культурашта гІулакх дарцен уж чуэцарцен цхьана къаьстта терко е еза гуйран ялат дІадераи зибь ахаран.

Кхы ха цу тулийташ йизза кийчо е еза хьайбашта шортта доакъар Іалашдара.

ДукхагІа специализаци е еза хьайбай боахаме. ЛоархІаме да шурий, къакхарч кхоабакой тІара оалхазараш леладу йоккхий фермаш віашагІйоакилга. Балха юкъекхаьа еза дикагІйола технологи, хадача балхашта механизаци е еза, шерра пайда эца беза хинех.

Парте Центральни Комитето нахадаш йоахо ю тІехьадусача боахамий экономика айяра. Вакъда, из гІулакх дика латтац вай республике. ДІахо ла мегаргдац цу балхацара кхоачамбоацараш. Бизза пайда эца беза тІехьадуса боахамаш хьалха леттарий боарамга кхоачадара республике віаштІехъяьхача мероприятех.

Іалманна карагІдьиначунн дикагІбарий опытан тІагІертта пропаганда яц дукхача колхозашкен совхозашкен.

Юххьанцара партийни организацеш декхаръйла я производстве коммунисташ ийса дІаувттабе, цар авангардни роль лакхъе, наха юкъера организаторски массово-политически болх тоабе, декхараш кхоачашде берригa къахьегамхой оарцагІбаха.

Укх шера республика юрта боахама къахьегамхоша тІаийца социалистически декхараш диаза кхоачашде еррига тороваш колхозашкен совхозашкен йолга хьагойт хьалха леттача боахамаша, вай сийлен майкаша даьхача толамаша. Укх денношка хиннача КПСС Нохч-ГІалгІай обкома IV-ча пленума социам тІа белгалдаьхад цу хьакъехьа де мел дезараш.

Керттердар да юртбоахама деррига доакъошка болх тоабар, тІаийца декхараш кхоачашдара беррига къахьегамхой оарцагІбахар. Нохч-ГІалгІайчен юртбоахама къахьегамхой! Берригa низ тІабахийта тІаийца декхараш кхоачашдара. Даьхенна хьаххашкара шуй сийлен декхар да из.

ПРОЕКТНИ МОЩНОСТАЛ ТІЕХБАЬННАБ

КПСС Нохч - ГІалгІай обкомага, Нохч-ГІалгІай АССР-а Министрий Советага, Нохч-ГІалгІай АССР-а Лакхехьарча Совета Президиумага.

КПСС ЦК декабрьски (1963 шу) Пленума хьакъехьара, йоккха химически дегІайовларa исторически решенеш кхоачашъеш, гІишлошъерий, монтажникий, химикий коллективаша йисте а яьккха, болх бе йолаялийтай Грозненски химически комбинатерча синтетически этилови спирта 2-ча аргІан цехий комплекс.

Невинномысски химикаша дІадоладьча гІулакхах керда мощносташ ханал хьалха карарзаяра тІехьарча социалистически яхьа юкъе а баха комбината болхлошен специалисташен шоаш тІаийца декхараш оттаьча ханал хьалхагІа кхоачашдир.

Технологаша тІагІертта баьча балхо, дукхха технически организационни мероприяташ чакхьяхаро, химикашта юкъе чІоагтІа политически организаторски болх баро йиш хилийтар болх бе йолаялийтачул тІехьагІа кхоалгІча беттехьа синтетически спирта производства 2-ча аргІан цехий проектни мощность кхоачашъе а цул тІех довла а. ХІанз укх сахьата кердача цехашка спирт доаких проектни мощностага диллача 130 процент совгІа.

Из деш гидратаце системай балха овсарле мехка хьалха латтача синтетически спирт доаккхача Уфимски завода боарамга кхоачаш лаккъеннай.

Уж толамаш даха йиш хилар гІишлошъераша, монтажникаша мехкдаьтта чакхдоахераша болх дика барахи, доккха новкъостал дарахи.

«Грозхимнефтестроя» треста № 9 йолча гІишлошъяра - монтажни управлене коллектива патриотически тІахьехам хьал а лаьца, грозненски химикаш цхьа барт а болаш юкъебахар Сийлахь-боккхача Октябра 47 шу дизара сийна семилетка яллагІча шера план ханал хьалхагІа кхоачашъяра тІехьа лаьцача, социалистически яхьа. Комбината болхлошен специалисташен мел эшар дергда дІахо а производство эргайоаккхаш тоарa, республика йоккха хими кхы а чехкагІа дегІайоалара.

Л. ШИЛОВ,
Грозненски химически комбината директор;
А. КОСМИН,
парткома секретарь;
А. БЕЛОУСОВ,
профсоюза завкома председатель;
А. АЛИЕВА,
ВЛКСМ комитета секретарь.

СИНТЕТИЧЕСКИ ЭТИЛОВИ СПИРТА ПРОИЗВОДСТВА ШОЛЛАГІЧА АРГІАН ЦЕХИЙ КОМПЛЕКС ХЬАЛЪЕШ ДАКЪА ЛАЬЦАЧА ГРОЗНЕНСКИ ХИМИЧЕСКИ КОМБИНАТЕИ ГІИШЛОШЪЯРА - МОНТАЖНИ ОРГАНИЗАЦЕЙИ БОЛХЛОШКА, ИНЖЕНЕРАШКА, ТЕХНИКАШКА, МАСТЕРАШКА, ГІУЛАКХЕРЧА НАХАГА.

Мехка хьалхьа боахама керттера дакъа дола химически индустри сихаьь дегІайоалаяра Іаьламате йоккха програмна оттайир КПСС ЦК декабрьски (1963 шу) Пленумо. Керда мощносташ ханал хьалхагІа карарзаяра тІехьа социалистически яхь дІайолаьча Невинномысски химикаша дІадоладь патриотически гІулакх хьал я лаьца, грозненски химикаша шоашта тІаийцар доккхий декхараш ,уж сийлена кхоачаш а дир.

Синтетически спирта производства шоллагІча аргІан мощносташ болх бе а йолаялийтай, кара а ерзаяьй рекордан лоаццача хана — кхаь беттал кІезигагІа йолча хана, хІаьта 1964 шера июнь бетта цехий балха овсарле проектах йоагІачул 30 процент лаккхар. Болхлошен специалисташен цхьана реакторатІара сахьата 1,80 тонн спирт даьккхад, из да Советски Союза хьалха латтача химически заводашта толашагІа карагІдьинарашта ниісса.

Керда оборудовании технологии чехка карарзаяр бахьан долаш йиш хилар соахка цу хана даьккхачул 1,7-зза дукхагІа спирт даккха. 27 июне комбината коллективо кхоачашйир валови продукци яккхара ворхІ бетта плаи.

Химикаша яьккха йоккха котало яккха йиш хилар гІишлошъераша, монтажникаша, мехкдаьтта чакхдоахераша болх дика бар бахьан долаш.

«Грозхимнефтестрои» № 9 йолча гІишлой-монтажни управлене коллективо — йоккха хими хьаерий инициатива хьалдаьхача грозненски химикаша шоашта тІаийца Сийлахь - боккхача Октябра 47 шу дизара сийна семилетка цах шера план ханал хьалха кхоачашъяра тІехьара социалистически доккхий декхараш, уж кхоачашдара тІехьа тІагІертта къовсам лоаттабеш я ба.

КПСС Нохч-ГІалгІай областной комитето, Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советои Лакхехьарча Совета Президиумои даькъала юц Грозненски химически комбинатен гІишлошъяра-монтажни организацейн коллективаш сий дола къахьегама толам баккхарца — синтетически этилови спирта производства шоллагІча аргІан цехий проектни мощность толамца карарзаярца. Тхо чІоагІа тешаш да шоаш кхо ца беш къа а кьегаш тІехьа тІайоагІча хана а химикаша вай мехка коммунизм хьалъяра гІулакха юкъе кхы а доккхагІа дакъа лоацаргхиларах.

КПСС Нохч-ГІалгІай обком
Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совет
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча
Совета Президиум

Грозненски химически комбината Качанов Федор Емельяновича кулгалцу № 108-110 цеха коллектив хилар кхо ца деш къахьегаш а семилетка яллагІча шера плаи хана хьалха кхоачашъяра. ВорхІ бетта плаи 103 процента, хІаьта июль бетта плаи 108,1 проценте кхоачашъяьй, итташ ззараш тоннаш плаиал совгІа спирт арахийцад. Цу цеха коллектива юкъе дикача балхаца белгальяьлай нов. Северновске кулгалду «а» яха смена. Цар шоай ворхІ бетта плаи 108,7 процент кхоачашъяьй, хІаьта арахецача продукцига дІабода мах 2,3 процент лохбаьб.

Сийлахь-боккхача Октябрьски революце 47 шу дузача денна сийлена нахъе бахара керда социалистически декхараш тІаийцар цар.

Сурта тІа: (аьрдехьара аттехьа) йоккхагІа йола аппаратчик Жиндова, смена начальник Северинновский, лаборатори заведующа Бутенко, смена мастер Ваниченко аппаратчикий журналага хьожаш бола.

И. ПЛИЕВА сурт.

«ПРАВДЕИ» «ИЗВЕСТИЯИ» ЯХАЧА ГАЗЕТИЙ РЕДАКЦЕЙ ХАТТАРАШТА СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛА НОВ. Н. С. ХРУЩЕВА ДЕННА ЖОП

Хаттар. 1963 шера 5-ча августе Советски Союзо, Америка ВІашагІехийттача Штатий, Великобританен правительстваша кулгаш яздир атмосфере, космически арешка, хин кІал ядерни герза деш дола тохкамаш дІадахарах долча договора. Фу ала йиш хургьа цу договора шу дизарца дувзаденна?

Жоп. Московски договора кулгаш яздеча хеннахье а гуш дар юкъарчал доацаш цох доала беркат — сага садоаха фо, но буйхача радиоактивни хІамаша толхабелга соцадь дІаданнкар. Тахан, шу даьнначул тІехьагІа, дикагІа гуш да 100 совгІа паччахьалкхе юкъе йолча договорах дунен халкъашта юкъерча хьала даьнне беркат а. Московски договора кулгаш яхаро новкъостал дир дунен халкъашта юкъера кхоккам мелбара а. Цу ихь моттиге деш дола ядерни тохкамаш дІадахара тІехха карагІдаьлар космосе ядерни герз дохийтилга дІакъоала а паччахьалкхений ядерни арсеналаш хьалъяьваи йола расщипляющи материалаш массехаза кІеггъе а.

Ала йиш йолаш ла хІанз Московски договора лоархІам массане а могабеш бе аьнна. Цхьабакъда, белгалдаккха деза а из договоро а е аз белгалдаьхача кхыча дешай хьакъехьа барт белгавІаштІехьдалар а герз дІадаккхара керттера дешаш къовстадара гаьна хилар. Цар дукхьал новкъостал мара дац из Іалашиите чІоагІа лоархІам болаш йола проблема яттагІа къовстае долча доладешашта гарга гІорта.

Хаттар. Московски договор оттадарал дунен халкъашта юкъера кхоккам мелбеш этта курс чІоагІбе йиш хургьерий хьона хетачох?

Жоп. КарагІдаьнначун тІа паччахьалкхенаш соцаргІоацаш хІама де деза, дунен халкъашта юкъера Іалам уналцІена хилар эггара хьалха шоаех тийша долча, къастоара лоача кхыча нешашта теркам тІабахийта беза. Эггара хьалха укхаза дувцар да германски дош мешара наькъаца къовстадарца дІабаха тІом чакхбакхар. Из ца дича хала хургда шеволча а чІоагІа лоархІаш йола массане а герз дІадаккхара проблема къовстое. АргІагІа дайхьоотт иштта территориальни къовсамаш довзовех дола дешамш къовстадара паччахьалкхенаша низ юкъебоалабергбоаца дунен, халкъашта юкъера соглашене егг а. Карибски форда бассейна, Къулбехье-Малхбоален Азе, Кипре, Іарбий ах гІайре тІа дола кхопкама цІера кхуврчаш доадаза дарг ца хилар.

Сона хетачох, Московски договор даьчул тІехьагІа дІадахача шеро дунен халкъий вахар кердача опытаца дІаький дир: тешама цхьайола запас хьяро йиш хулийт дунен халкъашта юкъера кхоккам мелбара а юкъарчал доацаш официальни соглашенеш эра совгІа «віаши хьокхам эцара» политика харда тІа тайп-тайпара доакъошка барт белга карагІдалара а дІахо гаргагІорта. Цудухьа къаьстта лоархІам болаш да из тешама запас лорар, из тІех ца илийтар, цул совгІа, из мамогта чІоагІъяр а шеръяр а.

Лоацца аьча, кхи а дунехе тъаьхьа довргда дунен халкъашта юкъера кхоккам дІабакхара, массе а паччахьалкхенаи зІамига ераш а йокха яраш а, деррига халкъаш ший беркатаи цхьатарра пайда эцаш хургбола массане юкъера машар мабовргІара чІоагІбара. ЧІоагІа біубенна ала йиш я из беркате гІулакх Советски Союза бахках социаргдаи, аьнна.

ОКТЯБРА СИЙНА

Шиш бригада гІулакхаш

Ше доахача къахьегама толамаш дика боаоаш я «Малгобекнефта» НПУ шъоалагІча промысле мастера-коммуниста Торий Митрана кулгалду бригада. ВорхІ бетта плаи толамца кхоачаш а еш промысле коллективо шера плаиал совгІа даккха лийрдІа мехкдаьтта хІама ца эшаш ворхІ бетта но ше хьаьи бригадо даьккхад. Цо къахьег № 610 йолча чоьхкерча групповой установке. Операторий боаках цхьа хоавали хинайиц цига, Октябра 47 шу дузача денна сийлаица накъа аьара бригадо керда социалистически декхараш тІаийцад. Цо дош деннад плаиал совгІа массехь эзар тонн мехкдаьтта итташ эзараш кубически метраш газ яккха. Уж декхараш дика кхоачашдеш ба цо, Ратиевац, Дошхоя, Бурдбин, Лозусата, иштта кхибараш.

Иштта дика къахьегаш а Наздие Христофира кулгалду бригада я. Къахьарча скважинаш болх йайташ я из бригада. ЧІоагІа теркам тІа а баккйта лоакъдбу цар къахьарча скважинай фондах боаза пайда эцара болх. Бригадера болхлой хьашаш иттех скважин а. Цар душ деш мехкдаьтта хІамаш ца даьккхара дукха геологе - технически мероприяташ кийчъеи цар. Бригадо № 214-Б, 210-3 йолча скважинашта ирабетта аьнул тІахьагІа доадеш-буса цареи хІараие плаиаи совгІа лу мехкдаьтта цхьа тонн а. ХІанзалца хоа болх ца бош лаьтта цхьа скважина болх бе йолаялийтай, цо а денош-буса дукха мехкдаьтта лу. Скважинаш лургІарираш Іаша лаккхьаь бола боргІбоаш шийтъяьй. Къаьстта дика къахьегараш белгальяьлаа ах Котиков Хьасан, Фаргиева Іейса, Покусаев Илья, Куксин Семен, заворщица Балоева Загие, кхибараш. Къахьача скважиннашера плаиал совгІа йиь біль тонн мехкдаьтта даьккхад цу бригадо.

Октябрьски революце 47 шу дузача денна сийлаица накъа эхара шера [illegible] промысла бригадашта юкъе. Цар дош деннад цу денга плаиал совгІа эзараш тоннаш мехкдаьтта арахеца. Цул совгІа Российски Федераце 30 миллиард фоаша дика даькъе а лоацаш паччахьалкхенаи 40 эзар сом ахча кхиардва.

В. ТАГУРОВ.

7 эзар сом кходаьд

Цхьа минут ха зехье да йоаеш хьинаре къахьегаш ба Наьсарен хІамаш тегача фабрика № 4 йолча участка болхлой. Участка болх дика віаштІехьбаькхаб Безредных Юлие. Деэтара денга дакхлу къахьегама овсарле. СМУ-9 гІишлохой болаш хьал а лаьца Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 47 шу дузача денна сийлеца накъа яхара керда декхараш тІаийцад коллектива.

Валови продукци арахецара ворхІ бетта плаи толамца кхоачашъяьй. Хьатегача хІамашка дІабода мах лохбарах хІанзалехьа кходаь ахча 7 эзар совгІа сом да. Уж къахьегама толамаш лаьхача къаьстта дика къахьийгар гІалгІай мехкараша Заявова Халимата, Кодзоева Аьната, Цурова Любас, Хаматханова Тайхьата, Муцольгова Лизае, Гетагазова Маржана, кхычар. ХІара смена норма 140—180 процент кхоачашъе цар.

М. ЧАХКИЕВ.

Декхараш тІехкхоачашдаьд

Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци хиича 47 шу дизарга къахьегама доккхийча толамашца накъа яха лерхІаш керда декхараш тІа а ийна хьинаре къахьегаш я литейно-механически завода коллектив. Июль бетта валови продукци арахецара плаи 105 процент кхоачашъе лаьрхІадар цар. Ди тІехьа хьинар совдохкаш къахьегарца 114,5 процент кхоачашйир июль бетта плаи. Цул совгІа, дукхьел материалаш электроэнерги кхоарца кходаьд массехаза біаьи сомаш ахча.

Уж толамаш дахара дикагІа къахьийгар Саркисьян керттера литейни цеха коллективо. Июль бетта плаи 115 процент кхоачашъяьй цо. ХІаьта белал, кхийола материалаш кхоарца дикка ружъе Іоаллад Российски 30 миллиарда чоте. Укхаза дикагІа къахьийгарех ба сборщикаш нн. Комаров, Малашенков, заливщик нов. Иргисов, формовщик нов. Евдокимов, кхибараш. Июнь бетта плаи 120—125 процент кхоачашъяьй царех хІаране.

Т. МАГОМЕДОВ.

ЯЛАТ ХЬАТТАШКА ІАЙНАД

«Джалка» яхача совхоза шоаллагІча отделене хьатта 1500 центнер совгІа мукх летт. Совхозен отделенен кулгалхой біарахьежаше а аіаргаш тІа а дуллаш тахк ю. Иштта Іайнад укхаза кІа а.

— Элеваторе дІа кІаиа яккхийтац оаш кІа? — хет оаха.

— ДІаеца а ца туташ юкаухийт кІа, — йоах хьатта заведующе Межидов Халите. Доккха са доаккх цо. — Геттара біеха да кІа. Тхоашта могар ду оаха из сихагІа цІенде гІерташ. Техника тоаац.

Ялатеш цІенду ши машин я хьатта. Мукх цІенбу царца. Болх бу ше бутт гаргга ха але а хьаттарча болхлошта кондицега дІакхоачобе магац мукх. Машиниѝ болхлойи къахьегама овсарле геттара лоха я, цудухьа кала да мукх цІенбаь мацa бергба ала, цул тІехьагІа цІенде деза кІа а.

2000 центнер мукх 2400 центнер кІа Іайнад совхоз цхьоалагІча отделене хьатта а.

ХІанз а хьалъеш латт совхоза централни усадьбера хьатт. Цун ах майда асфальт йиллаиза а. Воах ах майдан тІа къахьегаш ба болхлой. Болчакхашца кхоаленашта кІаиа дІаккхьа цар горох.

— Хьатта болх лерттІа віаштІехьбаккхара фу де дага да шо? — аьнна шоашка хьаттача совхоза директора нов. Алханова жоп лу.

— ХІанз горохо дІалаьцай хьатта. ТІоадалах эггара чІоагІагІа лоравеш йола культура я из. Цудухьа сихагІа кІалхарьякхка еза горох. Цул тІехьагІа отделенешкара кІаташ централни усадьберча хьатта тІаоза а кІенде а доллургда тхо.

— Маца дергда шо горох цІеньяь а кхоаленашта кІаиа дІаоттаь а?

— Кастта, — жоп лу директора, маца доргда шийна ца хой а. Ши агрегат мара яц укхаза а алатиш кІендеш.

Массехк дош ала деза горохах. 500 гектара тІа дІайийра из. Геттара во хьакхлар. Цхьайолча моттигашка гектара тІара 1—2 центнер мара ялаияр горох. Дукха ейрд из хаипахьа чу да эзар бахьан долаш а.

Дика могаьй деррагача боахамашка, дукха комбайнашен тректорашен цхьоаш я йолаш ка бола ялаташ чуэцаш йола метод. Шортта хабараш дуац цу хьакъехьа, «Джалка» яхача совхозе а. Цхьабакъда, доьхьагуш хІаиа дац цига. Кхашаракхашца лекх совхозера техника.

Хьинаре къахьегаш ба боахамера дукхагІа бола болхлой. Джамалоев Татас кулгалдеча бригаде дикагІа болх беш ба механизатораш А. Эдишев М. Абуезидов, 150—180 процент кхоачашъе цар сменаи нормаш. Карара кара тела цІе яьиялa А. Эдишевга е М. Абуезидовга кул.

Цхьабакъда, къахьегама котало яьккхачарна хьожадь ахчаи совгІат діалац укхаза. ЦІе яьиела дІалуча хана дІадала деза ахчи совгІат а.

М. АЛБОГАЧИЕВ,
тха собкор.

ХЬАЖКІАШ ДИКА ХИННАЙ

Калиновски станицера кхо километр дІахо ваьлча шерра аре дІалаьца дада Наурски производственни управлене Ленина цІерахча юртбоахама артелерча Горский Владимир звено хьажкІий кхаш. МоллагІча а участкера хьажкІаш біарт хьовсташ я — йиъ метр лакха. ХІара хьажкІа гІаламах 2—3 хьажкІа летай.

Звеньевой ше а нийсвелар тхона хьажкІа кхай тІа. Цо дувцарах хайра тхона цун звенос ший декхараш толаме кхоачашдеш хилар.

— ХьалхагІа звенос доий деннадар хІара гектара тІара 50 центнер фуалъяьха хьажкІаш яха аьнна. Дукха ха йоацаш цу декхарашка цІаьхха хьажа а хьежа, хІанз звенос къовсам лоаттабу хІара гектара тІара 60 центнер кІезигагІа йоацаш фуалъяьха хьажкІаш яхар духа, — яхаш біубенна дуац нов. Горске.

Цунах шеко я а яц. Иштта дика хьажкІаш хьувкъаяе дукъадуххха къахьийгад колхозхоша. Къаьстта чІоагІа уйла тІаяхийтар хий дилларей минеральни удобренеш товсарен гІулакха.

ХІанз хьажкІашта шоллагІа хий дуллаш бе кхаш лелаберaш. Щеначa дагара къахьегаш ба укхаза хий дуллаш бола Касаев Лом-Іаьла, Басханов Абдурашид, Газиев Мади, Махаев Абу-Іаьла. ХІара денна тІехкхоачашъю нор цхьана дийнахьара шоай задани. Дийнахьарча нормах хий далла дезараш 50 сотых йолча метте, цар хий дула 1—1,5 гектара тІа.

Колхоза правлене яьча йоашенех хІара гектара тІа хий массаза дула шийна доагІеча керттерча вилаел совнагІа 3 килограмм кІа а лу хий дуллаш водчое материальни возаграждене хьисепе.

Сийлахь-боккхача Октябра яха йоагІача тайнара накъа яхар дуьхьа социалистически яхь а лаьца, Горский Владимира кулгалеча хьажкІаш лелаеча звенос хьарлхІад мамогта сихагІа шоллагІа хий дилла даккха а чІоагІа хьийкъе хьалжкІаш чуэцара дика кийчо е а.

Г. ЛЯХ.

НАЬХА ХЬАШТАШТА—ДУКХАГІА ЙОАКХО

СОВЕТСКИ наьха вахара хьал тоалеш, из дlахо йоалче хача яхь а празегlа хилийтара цхьадаш йоакхо ю Коммунистически партеи Советски правительствай. Цунка тешол деш ба просвещене, здравоохранене, коммунальни хьашташ кхоачашдеча предприятеи, торговле болхлошта аланеш тlатохарех бола СССР Лакхехьарча Совета IV-ча сессе сонам.

Бахача наьха хьашташ дикагlа кхоачашдарах бола 1962-ча шера 10-ча августера КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советен сонам арабаьнначул тlехьагlа долча шин шера дикка балхаш даьд Нохч-ГІалгІай АССР бытови гlулакхаш деча предприятеи коллективаша. 1962-ча шерарца нийсдича соахка 7,9 процент лакхденнад бахача наха эша гlулакхаш делга, цу дакъе юрташка бахарий хьашташ кхоачашделга 8,7 процент.

Бытови хьашташ кхоачашдара дlадахача цх шера план 101,7 процент кхоачашъяьй, хlаьта промышленни гlулакхаш делга — 104,7 процент. Карда хьа а йийла болх беш а ательеш, мастерскеш, кхьараш санна йола 40 предприятия. Цу шерашка хьалъяьй: бытови хьашташ кхоачашдара а павильон, баракъаш химически цlендуя басараш дуи фабрика. Дукхвала № 1 йолча горбыткомбинатех индивидуальни баракъаш тегача фабрикаш соахкеи укх шера хьалхарча кварталех хьайнйлай керда 15 мастерски, 22 пункт, хlаьта банно-прачечни тресто а хьайнйлай 17 пункт.

№ 1 йолча горбыткомбината закройщика хов Теникина товараш цlдерашцеи центральни универмага болхлошцеи айхха бувзам а лелабеш 2094 заказ хьаийцад бахача нахагара. Шерра даржаш латт бахача нахага кредитах товараш дохкара гlулакх а. Дукхвала дlадахача цхьаи шера 70 эзар сом мах бола 8523 заказ хьаийнах кредитах.

Наьха хьашташ дика кхоачашдара белгалъяьна а бытови гlулакхаш деча предприятешкара цхьайоле цехаш, мастерскеш, ательеш, хlаьта горбыткомбинате болх беш а дикагlа йолча опыта школа.

Кхашкарча станашкара, шурий-товарни фермашкара, юрташкара заказаш хьаийлара кийча а нь уж балхаш деш автомашинаш а Сунженски, Наурски, Гудермесски райбыткомбинаташка. Бытови хьашташ кхоачашдеча управлене вlашагlъяллай бытови гlулакхаш дара бюро. Хlанале а наьха хьашташ кхоачашдара 16 моттиг хьаийнлай цу бюрос.

Бытови хьашташ лерттlа кхоачашдара гlулакхаш вlаштlехьдоахача дизза дакъа лоац, производственни планаш кхоачаш а тlехкхоачаш а прак, къахьегама овсарле лакхъяран республике бахача наха культурни гlулакхаш дарак шерра социалистически яхь йоаржаю коммунально-бытови гlулакхаш деча предприятеи профсоюзаша. 10 предприятия, 70 совгlа цех, мастерской, ателье я коммунистически къахьегама цlи яккхара тlехьа къовсам лоаттабеш, хlаьта 64 бригада я из сий доладаш цlи еина. Цул совгlа коммунистически ударница яха цlа еина а 1411 болхло ва.

Цхьабакъда, коммунальни боахамий министерство, бытови хьашташ кхоачашду управлени, коммунально-бытови гlулакхаш деча предприятей коллективаш, иштта моттигашкара профсоюзий обком, коммунально-бытови предприятей профсоюза группкомаш е йоаггlача тайпара дика кхоачамъеш ца бахача наьха хьашташ кхоачашдара КПСС ЦК-ан Министрий Советен постановлени. Укх шера хьалхарча ах шера план 89,2 процент мара кхоачашъяьац юрташка бытови гlулакхаш деча коммунальни боахама предприятеша.

Шелковски райбыткомбината предприятешна хlана а лоха я бахача наьха хьашташ кхоачашдара балха культура. Юрташка хlевига я дlа-юха лела мастерскеш. Геттара во болх беш я уж балхаш деш дlа-юха лела машинаш Шелковски, Наьсаре, МагІалбика, Урус-Мартана райбыткомбинаташка.

Къьстта юрташкара ераш а йолаш, наьха хьашташ кхоачашдеча предприятеша эсала вlаштlехьдоах керда, прогрессивнегlа йола формаш юкъеозар. Предприятешкара, цlагlара, совхозашкара, колхозашкара, кхашкарча станашкара заказаш хьаийзара гlулакх лерттlа дlахьйи. Московски баржкъаш тегача фабрикерча мастера кхаъ. Специальни баркъаш материала хlом беш хьайахара дикагlйола элит шерра дlайоаржахара кайра хlама даш бытови хьаштеш кхоачашдара управлени предприятешка.

Къахьегамхой хьашташ кхоачашдеча уж кхоачамбоацараш хургащар негайе санна профсоюзни комитеташа бытови гlулакхаш деча предприятешта боаггlаш бола тlехьожам доаттабаь баларе. Укх шера нийлъ бетта, ВЦСПС IV-ча Пленума постановлениеца вигlуз а лулаш коммунально-бытови хьашташ кхоачашдеча предприятий обкомашца нхьаиа шиі шеррача заседание облсовпроф хьокар КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советен бахича наьхй хьашташ кхоачашдара йола постановлени миста кхоачашъю, хlаьта кхоачамбоцараш дlадахара, бытови хьашташ кхоачашдеча предприятей балха профсоюзе организацеша боаггlаш бола тlехьожам доаттабара йола мероприятеш а оттийр цу заседане.

С. ГОРДЕЕВ,
облсовпрофа культурано-бытови отдела воккхагlа вола инструктор.

ДИКАЧА НАХАХ

Сатем боаца саг

МАССЕХК шу да тха заводе Акилов Вахас болх бу. Юкхьанца балха венача хана цхьаккха балха говзал йоацаш вар из. Сатем боацача эlамигача сага кулгаш болх па беш сайца цхьа минут ха хилацер. Цо хьехьокхар балха говзал ха гlерташ из тlаккхуш хидар. Малагlа балха говзал lомае безам ба хьа, аьнна даьча хаттара Вахас жоп делар: «Дукхача хана денъ сона дагайоаллаш я литейщика говзал». Массеза бутт балалехьа дагаьлла балха говзал карерзайне цо. Дангара дента лакхйора цо говзал. Хlанз нов. Акилов мастерала болх беш ва литейно-прессони цехе. Миччa хана шиі ховкъосташта балха опыт дlаяла кийча ва Ваха, цу дукъа завода массаболча болхлошта вовзаш везаш ва из. Даим социалистически яхье хьалхара моттиг лелаеш я цо кулгалду смена. Завода моллагlча болхлочунга Ваха хьтгача, цунна доаце характеристика лу: цlенача дагара саг ва, дика общественника профсоюза цеховой комитета председатели ва цо яье.

Цхьа шу совгlа ха я Вахас профсоюза цеховой комитета председатель волаш общественни болх бу. Дика кхоачашду цо наьха хьашташ. Къоастаде дезаш болхлочун гlулакх хилча сиха кхоачашду цо из гlулакх а.

Ше доахача къахьегама толімех дукха дувца тlере вац Ваха, хlаьта бригада балхах лаьца дувца дезаш хилча хувцалу цуй оамал, дувца дукхха а хул.

— Из тайпа цхьа моттиг нийсьелар, — йоах нов. Акилова. Профсоюза цеха комитетага хаьтта хlама а доацаш цхьан баьхала штамповка ера душ бола мах локбир. Дlатехкача гучадьлар къахьегамоп алапен отдела начальника шиі хьаштбелча бесса дал жийна дар из гlулакх. Отдела начальника нов. Тучин хьа а вийха беседа йир цунца. Дlахо йоачча хана из санна дар де йиш йоацилга дlахайтар цунна. Нагачьа санна цхьаккха бихьан доапаш болахе цlагlа lийча цунна бе боаггlаш бола беха бу. Балха тlа йиша яуле ховкъостая хlалеха. миччa хана со кийча ва, — аал цо. Балха юкъе нийсденначa кхоачамбоацарашта цlоагlагlа вола моастагl ва цо.

Из иштта хиларга хьежжа дика вlаштlехьбаьккхаб цо ше кулгалдеча коллективе болх. Июль бетта план толамца кхоачашъяьй цо. Октябра сийна цхь а дикагlа къахьега дош денвай коллективо. Иштта хьиар долаш къахьега ка яйла хьа, Ваха!

Б. ТИМУРЗИЕВ,
Наьсаре «Электроинструмент» яхача завода инженер-технолог.

Цlерал котбаьннараш

ДУКХА ха йоацаш хийлар е хlама. Коммутатора-дежурнина Алепова Верайне абонентага лаавийlача хоар: «133 йолча буровой цlи яьлай, аьнна. Малев къамаьл дер аьнна укхо хьттача, саг йист хилацар. Бакъда, маькарча телефонистка цу линех мел йолча точкашка телефон техар. Шеир болх беш яр цу буровойгара дlа мед вийхар. № 3 йолча насоснера хоам бинар цу буровой цlера ела гучабоалаш байра шоашта аьнна.

Верае пожарни командага чехка хоам бир.

Цlи чехка гlоргоалаш латтир.

Опри а даьккха гlоттабар буруя деттачи Карабулакски контора кулгалвой.

Буровой йолча дlабохкаш аккарех кийтар цlи яьннача тlабоегlа йожарникаш. Цар ховкъостал а ца яиаш шоаш йоаь хиникар болхлоша цlи.

Скважине юххера болх бистебоалаш латтар. П. Акимова смена яр бийсанарча вахте. Цуй гlончех вола Гиреев Шабазгири насосне насосаш бена болхага хьожаш вар. Вож гlонча Х. М. Евлоев инструмент хьалбойе компрессор кийбеш воалар. Цу хана цlаьхха кlоаггlа тата а доалаш хийн гази вlашагlъуш йола кlеда 15 метр совгlа уратlъяхар. Управлене пульта тlабайдар Акимови Евлоеви. Цу хана электрически лампа тlааийттача цу кlажаро из йохк а нь, газ эккхийтар. Кулгища бlаргаш къайла а доакаш цхьан юкъа латтийсар уж шиъ. Бакъда, тlаккха шоай хьамараш йоагаь йоллашехьа тlабайдар уж превентераш йоае, Цига хьатlавера нов. Гиреев а. Электроэнерги дlа а къайла укхаза тlаевра В. Бойков а.

Йоаге газ уш долча хин кlедж еттар скважина чура. Буровой бlдкаш хьекха басар, цунах йоакха дахчан хlамаш, маршевой лоамий, грязевой шланг кlур ухаш яр. Секундаш мара йисаяц йоалургйоаца цlи яле. Бакъда, маькарча болхлоша цlи йоайр.

Пожарникаш скори помощи хьакхаьчача, балхо кlаьдвал саг санна, хала са доахаш яр буровая, lын кlури удар нох. Шоашта карагlдаьннача гlадбига буруя деттараш кlаьа балар фуд ховш байар. Уж цецбаьннабар цlи селлара чехка дlайоае шоай кхерах.

133 йолча буровой цlи йоаеча денал долаш дакъа лацарах буруя деттачо Акимов Павла, буруя деттачун гlончашта Евлоев Хьусейна, Гиреев Шабазгирена, Бойков Виктора буруя деттача Карабулакски контора директора беркал кхайкадьд из цар къахьегама книжка тlа дlатlа а яздеш. Хlараненa совгlата сахьт деннад. Цул совгlа, Акимовнен Гиреевнен разряшш тlатехай цар хlара денца болх дика беш хиларах, цlи йоаеча денал, къонахчал долаш дакъа лацарах.

«Суржанефть» мехкдаьттехоша доккхал ду шоай ховкъостех.

А. БАКАЛЮК,
Карабулакски буруя деттача контора инженер.

ДИКА ГІУЛАКХ ХЬАЛЛАЬЦАР

Грозненски вагонни депо коллектив дикача къахьегама толамаща накъа ера машиннаькъахой денна. Толамца кхоачашйир цо 7 бетта план. Российски Федераце 30 миллиарда фонда юкъе дихьад 70 эзар сом ахча. Къахьегама овсарле лакхъялара боарам планах 1965-ча шера хила безачунга кхаьчаб. Из де вlаштlехьдаьлар резервех бизза найда а эцаш производственни процессаита механизаци ярах. Къьстта дика къахьегаш ба вагонаш юлаи. Борисов, Карабаев, Иванов, слесарь Анохин, токарь Шимзиаев, кхьмбараш.

Чархий-токарни цеха комсомольско - кагирхой коллектив инициативах технически тlахьожама отдела болхлой ца а хьожаш продукци дlачулургйолаш болх вlаштlехьбаьккхаб. Из продукци дlалу бригадирага, мастерага. Комсомольско - кагирхой гlулакх хьаллеьцар кхи дукхаеа болхлоша в. Хlаньлехьа уж ва 60 совгlа саг, царие юкъа ба иштернаш юлача болх бу коммунистически къахьегама ударницаш ин. Кобзев, Пивчук, Жарнов, кхьбараш. Планал хьалха йоаладеш дlаухийташ дика къахьегарах кхоль балха ха 400 сахьет да. Депо дlачу а ца юташ ремонт яьй 10 эзар совгlа вагона. Цо торо хилийтай 34700 сом ахча начахьалкхеша кходе.

Дика къахьег рационализатораша а. Укх шера хьалхарча, ах шера балха юкъейихьай 70 рационализаторски предложени, уж дуд 1960-ча бlарччача шера йихьачул дукхагlа. Дукха ха биса ца Октябра 47 шу дияь. Цу денсийна къахьегама темпаш лакхъеш къахьега дош деннад машинаьнкъахоша.

П. ПОПОВ.

ТЕХНОЛОГИЙ ТОЛАМ

Грозненски крекинг - завода установкашта юкъе дика къахьегарца белгалъяьнна я нов. Тарасова кулгалду № 21-1 йолча установка коллектив. Коммунистически къахьегама сийлен цlи лелаеча цу коллективо денгара денга совдоах шиі къахьегама толамаш. Валови продукци арахецара 7 бетта план 3-ча июле кхоачаш а еш июль бовлехьа бархlлагlча бетта чотах арахйца продукци итташ эзараш тоннаш я. Хlанзлехьа кхоачашъяьй валови продукци арахецара бархl бетта план а. Къахьегама овсарле дикка лакхъеш, арахецача продукцега дlабода мах локбарах, lы, электроэнерги, мехкдаьтта продукташ кхоирах начхалкхена баь пайда эзараш сомаш да. Установка технологица шоай торонашка хьежа а ьежа Сийлахь - йоккхача Октябрьски революцие 47 шу дуарча дениа нийса бахара керда лекхараш тlаийцад. Тlеххоачашъергья хlара бетта план. Уж толамаш доахача дика къахьийгад боккхагlболча операторашта ин. Воронина, Андреенкос, кхьчар.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БАЛХА ХРОНИКА

ДЫ БИТАРАША ДУВЦ

Коммунистически общество кхоьльяра толамаша Космос карахерзара даьнъарча Советски lаламина карагlдаьннераша ди тlеха дукхагlа гучибоах дикиах тоьнарента шуай хьакхъастара йола торонашъ. Укх деношка «Дикиах хьа кlена къьестар уш» яхача темах сайре йир Сунженски районни библиотеке. Сайре хьайийлар производственни ураллове партийни пропагандиски отдела заведующи заместитела нов. Шаповалова.

Ди тlехьа лакхаун латт советски наьха хьатам. Хьалха диках тешам кийла ин. Поповна, Спицын, Бахарева дика дагаш харцахьа хиларах тешийна а тийша ийсача воккъабьлаб.

Цlоагlа уйла тlайоаш къа [illegible] наьха дар хьакха диках тешам кийнача нов. Спицына [illegible] «Хлайтайр ... » [illegible] ... цу [illegible] Дукхача [illegible] фу дича [illegible] ... уйла [illegible] ... [illegible]

Дика а [illegible] сайре. Ды [illegible] къаве бац яха цхьа уйла йоаш бац цига хиннараш.

И. ГУЗЕЕВ.

АГИТАТОРИЙ СОБРАНИ

Агитаторий юкъара собрани хилар Гудермесе. «СССР Лакхехьарча Совета IV-ча сесе материалаш дlайовзийтарах долча агитаторий декхарех» Дунен хьалкъашта юкъерча гlулакхехи» лаьца йолча темах докладаш йир укхаза. Иштта бахаркошта юкъе атеистически пропаганда ярах дола практически хьамаш а дир собране.

В. ФЕДОТОВ.

ДоттагIлен сайре

Укх деношка хоа кийчъяьча Шелковски района Дубовская яхача станицерча культура ЦlагІа гулбеннабар коммунистически къахьегама ударникаш, кхашка балхаш дераш, хьайбош лeладераш, кхьбараш. Дукхача къамех бола нах вlашагl а кхийтта доттагlлен сайре хилар укхаза. «Кхаинахь колхоза балха дакъа лацара къона тlехье хьалкхее» яхача темах доклад йир кхалкъахо совета председатела нов. Левшенкое.

Доклад чакхъяьча Іоалйиш чаь нела а йолаш колхоза болхахмах, шоай вахарах, кхиларех лаьца беседа йир цоаштеча нарой сесагои.

Беседе йистеяьча духовой оркестр а локхеш катирхоша нохчий, эрсий, гlумкий, даргиний lаьдалах хоза хилхараш а дош чакхъяьлар сайре.

М. БОТОВ.

Советски Союзе гIолла

КОНГРЕСС ХЬАЙИЙЛАЙ

МОСКВА. 3 август. (ТАСС). Москва lалха вахаре доккха моттиг дlалоац тахан болх бе йолаенача антропологически этнографически lилмай VII-ча Дунеихоаьрча конгресе, цига дакъа лоацаш ва 35 эзар совгlа саг. Конгресса болх беш йола МГУ актови зал нахах хьайнзае я. Академика Е. М. Жукова хоам мабарра укхаза гулденнай 2,5 эзар саг.

СССР правительства цlарах гулбеннаршка моархош хаьттар СССР-а Министрий Совета Председатела заместитела К. Н. Руднева.

250 ЭЗАРГІА ЙОЛА СИЛОС ЧУЭЦА КОМБАЙН

ГОМЕЛЬ. 4 август. (ТАСС корр.). Юртбоахама производства интенсификаци яра колхозийи совхозийи къахьегамхошца цхьана шийга доагlе дакъа лоац «Гомсельмаш» яхача завода коллектив.

Цо арахоаш йола силос чуэца комбайнаш дика леркlаш я. Предприяте толаме кхоачашду юртбоахама заказаш. Целинний Малхбузен - Казахстанский краишкарча колхозашта совхозашта уж машинаш дlадхьийтара 9 бетта кхоачашде дезаш хиниа заказ хана хьалха кхоачашдаьд. Салхан керттерча конвейера тlара арайьлар 250 эзарлагlа йола силос чуэца комбайн. Цу гlулакха хетаь заводе йоккха митинг хилар.

«IАЬРЖАЧА ДОШО» ФОРД

МОСКВА. 4 август. (ТАСС корр.). СССР-а Халкъа Боахама Совете ТАСС-а корреспондентага хоам мабарра, 1956—63 шерашка тlаккхийтта мехкдаьтта 135 миллион тонн я. Цу юкъагlа «Іаьржа дошув» доакххилга 29 миллион тонн мара йегlа Деналац США. Иштта лакхача темпаца дегlйух Советски Союза мехкдаьтта промышленность.

Іалаьмате дукха мехкдаьтта да Советски Союза, хlанзле мехкдаьтта доалла 500 совгlа моттиг йовзаш я. Эггара дукхагlа мехкдаьтта долаш я Тюменски область, Малхбузен Казахстан (Мангышлак), Туркмени, Оренбургски область, Къилбаседа Кавказ. Дукха ха ялалехьа мехкдаьтта чакхдоаха йоккхий центраш хьергья цига.

Мехкдаьтта дукхагlа даккха вlаштlехьдоаь эггара толашагlа йола технологически методаш балха юкъекхахьар бахьан долаш. Совлетка чакхйоаллаш 20 эзар скважин кургъа диспетчерски пунктера кулгалдаш.

Хlана укх сахьате мехка топливни балансе 45 процент дlалоаш мехкдаьттаи газои.

КОМБИНАТ НИЗ БОЛАШАГІА Я

РОЗДОЛ (Львовски область). 4 август. (ТАСС корр.). Кlув арахецаш йола Роздольски горнохимически комбинат шиі мехка эггара йоккхагlчарех я. Хlанз кхы а дегlаекхай цуй мощность. «Главльвовстрой» гlишлонхошта, монтажникашта, хlаьта предприяте коллективо хьинаре къахьегар бахьанце заьал 5 бутт хьалха вlашагlа а ехла болх бе йолайийтай кхоалагlа йола технологически линий. Вай мехка хьаьхlанзара толашагlа йола машинаш, агрегаташ, автоматически прибораш юкъайоагlа цу йоккхача комплекса.

Кlув хьалхара тоннаш чакхъяьлай комбинате. Керда оборудовани сихагlа карерзае а цунга бизза болх байта а дош денна къахьегаш ба хlанз эксплуатационникаш.

ЯЛАТ ДІАДАЛАРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Даьхенна ялат дlадалара план (хьажкlаш йоацаш) толаме кхоачашъяьй Къилбаседа-Хlирий республика юртбоахама къахьегамхоша. Даьхен амбарашка колхозашеи совхозашеи чутесад 2 миллион пунт ялат. Планах доккха делаш хиначул 475 эзар тонн ялат дукхагlа деннад. Хьатlадоагlача шера ялат дlадера эша фу кийчдаь республике колхозашеи совхозашеи, хlана колхозхошта къахьегамхой денох доагlа ялат дlалуш латт. Ка бола хлаташ сихагlа чуийца захара а хьайбашта мазашка доакхар lалашдара а тlагlертта къахьегаш ба республика къахьегамхой. Колхозийи совхозийи кхашка дика хьийкъай хьажкlаш, цlокара свекла, хкйфла культураш.

АХКАНАРА ШКОЛА

НОВОСИБИРСК. (ТАСС корр.). Физико-химико-математически кхоалагlа олимпиада хьалхарча шин туре котъяьнна Сибергlени Дальни Востокен 600 совгlа дешархо вахав СССР Іилмий академе Сибирски отделене лингородоке. 1 августа укхаза болх бе йолаяугlа ахканара физико-химико-математически школа. Цу тlехь чакхъергья олимпиада, хlаьта кхоалагlа йола тур дlайолаяургья. Цхьаи бетта гаргга lилмахой лекцешка хадургlергда бераша, академически институташка ухаргба, хlаьта хьугаргlа ухаш, Новосибирски ГЭС-е хи тlа ухаш салоlаргда.

Олимпиада кхоалагlча туре котбаьннараш академгородокера физико - химико - математически школе деша бахийта могабергба.

«Энергоприбор» яхача Московски заводо арахец химически резино-технически кабельни промышленноста эша электро-измерительни прибораш тайп-тайпара автоматически устройствашк. Укх суртe тlа шоана бlаргагу слесарий - сборщикий бригада бригадир Казаков Сергей и инженер Хорева Лилия. Уж хьожаш боахк кабель телха моттиг гучайоаккхаш йолча прибораша. Прибораш дlатlа кхухьийт Къилбаседа Кавказе, Закавказье, Средни Азе, Поволжье, иштта мехка тайп-тайпарча районашка а. И. Сазоновий сурт. ТАСС фотохроника.

Укх тайпара шифер бlаргайнаш гlишлошъярешта. Хlаране площадь — шиъ квадратни метр я! Цхьабакъда, йоккха хиларал совгlа кердача цlена тlа ехаш материал кхы дукха а пайда боалаш а. Йоккха размер йолча шифера еннай белгородски пропиcка. Укхаза, асбошиферни комбинате, Советски Союзе эггара хьалха из арахецара йолча автоматически лине болабаьб шиі беля.

Сурта тlа: мастер Сердюков Петр Ефимович чlоагlа рьвза ва шиі цехе арахецача кердача продукцена. ГІишлошъеча шерра юкъекхуьергья из. Арлехьа — йоккхача размерах йола шифер, аьттехьа — кьаьлагlа арахецаш хиннар.

О. Сизова сурт. ТАСС фотохроника.

Грозненски химически комбинатен Нохч-ГІалгІай АССР гlишлой-монтажни организацейи болхлошта Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамоташ яларах дола Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Грозненски химически комбинате синтетически аттаьй спирт доаккхача мощностей ялла... эргlа хиниа хьалха карзерйарай Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамоташ дойлай:

Альтигов Абдул-Карима Махьмада — «Грозхимнефтестрой» треста № 9 йолча гlишлой-монтажни управлене плотника.

Байрачный Михаил Дмитриевича — «Грозхимнефтестрой» треста № 9 йолча гlишлой-монтажни управлене прораба.

Власова Антонина Ивановнайна — «Грозхимнефтестрой» треста № 9 йолча гlишлой-монтажни управлене бетонщикий бригада бригадира.

Ершов Николай Александровича — № 7 йолча треста Грозненски специализировании монтажни управлене участка начальника.

Ефремов Николай Лаврентьевича — № 7 йолча треста Грозненски специализировании монтажни управлене слесара.

Жигалов Владимир Ивановича — Грозненски химически комбината № 108-110 йолча цеха воккхагlа волча машиниста.

Жукова Нина Ефремовнайна — Грозненски химически комбината № 111 йолча цеха аппаратчика.

Зорочинцев Иван Максимовича — «Южмонтажавтоматика» яхача треста Грозненски монтажни управлене контрольно-измерительни прибораш автоматикаи монтаж еча мастера.

Зубайраев Элмарзий Махьмуда — Грозненски химически комбината ремонтно-механически цеха слесара.

Качанов Федор Емельяновича — Грозненски химически комбината № 110 йолча цеха начальника.

Литвин Аркадий Павловича — Грозненски химически комбината керттерча инженера.

Манько Андрей Павловича — Грозненски химически комбината № 1-101 йолча цеха аппаратчика.

Медвинникова Мария Алексеевнайна — «Монтажтермоизоляция» яхача треста Грозненски спецуправлене изолировщикий бригада бригадира.

Мечалов Валерий Алексеевровича — Грозненски химически комбината керттерча механика заместителa.

Олифер Виктор Михайловича — Грозненски химически комбината № 32-91 йолча цеха начальника заместителa.

Парамонов Анатолий Петровича — Грозненски химически комбината № 108-110 йолча цеха аппаратчика.

Райчук Феликс Зиновьевича — Грозненски химически комбината № 111 йолча цеха начальника.

Рыбаков Николай Петровича — Грозненски химически комбината спирта производства начальника.

Ралетнов Михаил Дмитриевича — Грозненски химически комбината ремонтно-механически цеха слесара.

Хачатрян Норайр Саркисовича — «Грозхимнефтестрой» треста № 9 йолча гlишлой-монтажни управлене керттерча инженера.

Шилов Леонид Александровича — Грозненски химически комбината директора.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела заместитель,
А.-В. ТЕПСАЕВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретара могаметта,
Т. ЭСЕНБАЕВА.

Гор. Грозный, 4 август 1964 шу.

ЯХЬЕ ЯЬННАЧА ШИН КОЛХОЗЕ

Дукха ха йоццаш бьеча балха итогаш дIа-юха ювцара вIашагIкхийтар шоайна яхь лелаеш йола Шелковской производственни управлене Ленинен Кировен цIерах йолча колхозашкара колхозхой.

Кирова цIерахча колхозера бахьна хьаьший хилар Перовицкий Владимира методах 200 гектара тIе Ситалов Ивана култалдеча хьажкIаш кхееча звенос болх бечу шин участке. Ситалова беча балха раьза хилар кировцаш.

Цхьабакъда, Ленина цIерахча колхозе шурий-товарни ферма култалхоша Iаьсий леладара болх лерттIа беш ца хилар белгалдаькхлар цар. ВIалла кIир тохаза долча клеткашка чудоахкаду хьайбаш, прогулках арахецац, каст-каста кIаахьарцар хувцаш. Из гIулакх ледара леладарах ца могаш хул Iаьсий. ДIабахача духьаьл цхьан бетта итт Iаса дейнад цига. Колхозе керттерча зоотехника ков. Дворникова ферма боллдошкара доаггIаче тайнара хьайбашта гIулакх дар дIадехаш це хилар бахьан да из.

Кургании хьисапе силос йоллача хьажарах чIоагIа дика опыт йицар хьышаша.

Ялат хьакхара а ардара а комплани комплексах леладьй Ленина цIерахча колхозо, кхсарех улла ялат хьальйица а ьрда а яьнначча чах аргIаш цаьа, хIаьта бийсан ялат хьальйица мучъадавина лаьтта аьхад. ХьаьнагIа долча лаьтташка дIайийнай мошача доакъарийна лаьрхIа хьожкIаш.

Цхьабакъда, из аха йиш яц кировцех. ХIанз а деррига чах аргIаш даьлац, аьхадац лаьтташ, мошача доакъарийна лаьрхIа дIайийнача хьажкIий плая кхоачашъяьнц.

Тайп-тайпара да гIожа доакъар Iалашдара хьокхамаш. Кирова цIерахча колхоза чъахьегамхоша лелаю хьалхле, дукхагIа йол Iалашъяьй цар. Хьайбаш Iангара доахаргдолча моттигашка 70 процент гаргга доакъар дIатIадихьад цар.

Халача балха процессашта механизаци яьнц шиина а бохаме, къахьестта во вIаштIехьбалкхаб из болх хьайбай боахаме. «Елочка» яхача электродоильни установках пайда эцац, хIанз а кулгашца детт цига доахаи.

Боахамашка хIанз а тIехьа болхлоша кара хьатIа а кхухьаш меладу жена хий. Хьайбашта хий меладара беча балха кIезига йолко яьй колхозий правленеша.

Дика толамаш даьхад Кирова цIерахча колхоза къахьегамхоша хьайбайн юрта боахамен продукташ яхара а паччахьалкхенга уж йохкара а. Паччахьалкхенга дукхи ялат дохкара ах шера йола хаан тIехкхоачаьйна.

Социалистически яхье хьалхара моттиг лелаю Кирова цIерах йолча колхоза жа лелаераша а. ВIаь жийна тIехьара 96 Iаьхар хкебаьб шига, хIаьта Ленина цIерахча колхозе 78. ДукхагIа шура а яьккхай Iаьсий а кхедаьд кировцаша.

Цу деррнгача масаллаша хьахьокх дIадахача ах шера Ленина цIерахча колхоза правлене а партийни организацие а яхье баьннача кировцаша лелабаьчул мелагIа шоай болх лелабаь хилар.

А. САЛОВ,
Шелковский производственни управлена парткома организатор.

IАНА—ЙИЗЗА КИЙЧО!

ДОАКЪАР IАЛАШДУ

ДIАДАХАЧА шерашка дахьина гIалатащ яха ца кийсалийтар дукха Наьсарен производственни управлене «Ингушский» совхозе укх шера 9500 тони гIожа доакъар Iалашде лаьрхIад, цох 2800 тони йол, цул совгIа 10500 тони силос.

Доакъар Iалашдара гIулакх дика дел совхозе. 1000 гектара тIара баьцаш хьекхай, царех 530 гектар ерий ценаш. Ерргга Iалашъяь йол 11750 центнер я. Доахан Iангара доахача моттиге аргIаш деш дIаоттаю йол.

Иштта аргIаш ду чах а, 7120 центнер ча аргIаш дась дIаоттадаад базашка.

Доакъар Iалашдара хIара отделене цхьацца бригада вIашагIъеллай, царна техника тIачIоагIъяьй. Тракторашца хьакха мегаргйолча моттигашка трактораша а хьокхаш, из тIа ца кхоачача кулг-кара а хьокхаш сихъеиа йол Iалашъеш а бригадаш.

Эггара дукхагIа болх баьб Котиев Муса бригадир волча бригадо 5520 центнер йол вIашкатехай цо. Цул тIехьа ца яхаш хьайоагIа 3220 центнер йол Iалашдаь йола Додов Зайнди бригадир вола бригада, иштта Коригов Мухьмада култалдеш яр а. Къаьстта массарел дукхагIа баьцаш хьакхарна белгалбаьнниаб механизатораш Яндиев ХIарон, Хамчиев Iийса, Узиев Хьасан, Гандалоев Къарше, иштта кхыбараш а. Дийнахьара норма 125—130 процент кхоачашъю цар.

ХIанз цхьаццайолча моттигашка силоса лаьрхIа хьажиIаш хьокхаш латт совхозе. 1500 тони эггара хьалхагIа дIайолляр а йолаш хIинзле 2877 тони силос кийчъяьй уххаза.

Гуйре тIаккхачалехьа Iалашде лерхI совхоза механизаторашна доакъар.

М. КАРТОЕВ,
Наьсарен юрта парткома инспектор - парторганизатор.

ШОАЙЛА НОВКЪОСТАЛ ДЕШ

Семилетка ялхлагIча шера план ханал хьалха кхоачашъяра шерра социалистически яхь ярьжий Грозненски химически комбинате. Укх деношка спирт доаккхача цхьоалагIчен шоллагIчен аргIанна дехашта реконструкци елгI сияденнад. Цу яхье доагIаш дола дакъа лоацаш ба гIишлонхой, монтажникаш, сантехникаш, изолировщикаш, иштта кхыбараш. Толамца кхоачашъяьй гIишлонхоша ворхI бетта план. Шрай дезача цIейна накъя болхаш къахьегама темпаш кхатIа а лакхъеш къахьегаш ба уж.

Къаьстта дика толамаш даха торо хулийт яхье яьннача бригадаша цхьанне шоллагIчоа новкъостал деш хилар. Масала № 173 «е» яха корпус хьалъеча болх бе баьккар вентиляционникаш. Вентилятораш дIаоттае йиш йолаш яцар воздуховод яха турбаш чIоагIа йоха кдаш хилар бахьан долаш. Из кхоачамбоацар проекта юкъе кийсденнадар. Шоай болх йистебаьнначул тIехьагIа № 7 йолча треста СМУ нов. Воронова култалдеча монтажниний бригадо сиха дIадаьккхар из гIалат. Уж санна доле масалаш дукха доаладе йиш я.

Социалистически яхьа итогаш яьй. Хьалхара моттиг яьккхай СМУ-9 Бургантинова Виктора култалдеча плотниний бригадо. Укх шера хIера бетта план юкхъера лаьрхIача 122 процент кхоачашъяьй цо. Цунна еннай КПСС горкомен профсоюза обкомен карара кара тела ЦIе байрах. КПСС райкома парте карара кара тела ЦIе байрах еннай «Южмонтаж» автоматика СМУ участка коллективана. ЦIе вымпел еннай нов. Саакяна култалдеча изолировщиний бригаданен нов. Кузьмикова култалдеча коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча бригаданен.

Ш. МАХМУДОВ.
СМУ-9 мастер.

САРАТОВ. Советски яьха култашца а хьаьхьалца а хьаьнача хина бердаш шердаьча волжски фордаша торе хиллйтай Заволжьера миллионаш гектараш хулача ерий даьдача лаьттах пайда эца. Саратова районера шаккха берд доккхача тIаьца вIашагIтохара хьалаза деаргдоацаш гIулакх еттад. СССР транспортни гIишлоншъяча № 8 йолча Паччахьалкхен производствени комитета тIаьотрада коллективо чакхдоаккхаш латт ший хьадара балхаш. Вовшйокхийча кемай вIашийъяьлергда цхьайнна а шоьярле йоацаш доккхача тIаь-проекташта аIала гIолла чакхдуьла.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа): гIишлоншъечара дикагIбола монтажникаш - высотникаш И. П. Николайчук, П. В. Захаров, бригадир И. А. Соколов, М. П. Пестраков, И. И. Клинчак. М. Редькина сурт.
ТАСС фотохроника.

ДИКАГIЧАРНА—СИЙЛЕ

ВорхI бетта план кхоачашъяра тIехдика ка маьяхьа яьниай Нохч-ГIалгIай республика гIишлой материалаш кийчъяра производственни объединене коллективай. 102 процент кхоачашъяьй цар валови продукци арахецара план, хIаьта къахьегама оасарле лакхъяра план 102,2 процент кхоачашъяьй.

Объединене туйоагIача ворхI завода юкъе хьалхле яьнний Грозненга головнойн, Старопромысловский № 1 йолчей, Гудермесски заводаша. Ижоле цхьан бетта головной заводо планал совгIа арахийна кирпишш 118 эзар я, хIаьта Гудермесски заводо 70 эзара Старопромысловски заводо 33 эзари кирпишш арахийнай.

Доккхий толамаш даьхад цу юкъа план 115 процент кхоачашъьча кIир йоаккхача заводоя 158 процент кхоачашъяьча тиссоплиташ еча заводои.

Къахьегам аттача баккхара а белла оасарле кхы а дикагIа лакхъяра а хьинаре дакъа лоац заводий рационализатораша а. Масала, головной завода 2-чеи 4-чеи пехий култалхоша ин. Колобов Ивнвен Константинов Василен енната рационализаторски предложенех баьнна пайда 3165 сом да. Цунах парна 150 сом премии тхожиньй. Иштта боккха пайда беннаб ПТО инженера Рагулина Мария Романовнаси Запивалов Сергей Петровичек енначча предложене а. ХIанзалца парна йокъаеш яння кирпишк газификаце новкъостала йокъае торо елай Запивалова предложене старопромысловски дьковлагIча завода коллективана. Цхьабакъда, чаьола цехех кханешта мара газификаци яь яьннаца, хIаьта юкебисачарна е октябрь бутт тIекхоачаш яь ннкха лерхI из.

А. ДОДОВ.

...Эстония. Таллин Ерригсоюзни Iалма-тохкамен проектни силикальцита институт. Цу адресах дукха письмош уй Советски Союза тайп-тайпарча райоиашкара а доазол дехьарча дукхача мехкашкара а. Корреспонденцей керттера тема — силикальцит — эстонски инженераша хьаьь керда гIишдоний материал шерра дIаяржаш латт.

Институте вIашагIъеллай арахьарча а чурча а зданей отделкашта лаьрхIа тайп-тайпара деталийн плитайн бIарчча серий, деталий тIехенна тайп-тайпара интенсивность йолаш рельефаши суртеши даккхара керда приемаш. Институте болх бе йолаеннай силикальцитах зданешта художествении оформлени ен йолы архитектурии сектор.

Гучаева керда торонаш, мах болча материалех мах чубаха цIенош хьалдерал совгIа халкъа боахама кхийолча отраслешка а ухийт из.

Сурта тIа: Таллин-Мустамяэ кхача кердача районе силикальцитии панелаш детальхи хьалдаь мах чубаьха цIа.

С. Мигааль сурт.
АПН.

ХАЛКЪА КОНТРОЛЕРАШ

ГРОЗНЕРЧА Ленински районе вIашагIа аелла болх беш я партийно-паччахьалкхен тIахьожама новкъостала йола 183 группа, 220 пост. Паччахьалкхен порядок лоравра бола часовойш хила йоккхий бокъонаш къахьегамхоша дIакара — 1560 сагI. Кхалнохах 811 саг а царна юкъе. Группашта юкъеъоагIа производствашкара дикагIбараш, ветеранаш, пенсионераш. Массене сий деш а наха безаш а ба халкъа контролераш «Красный молот» яхача заводера нов. Емельяченко, Маслозаводера нов. Евтеева, таксомоторни боахамера нов. Винда, авторемзаводера нов. Зубайраев цхьоалагIча горбольницера нов. Сидова, дукха кхыбараш. Цар хоош култалдарца производствашкара дIадаьлад дукха кхоачамбоцараш. Масала. «Красный молот» яхача заводе чIоагIа тоаденнад металли новкъостала йола материалаши дIаоттаяь лоаттаелга, вагонаш сайца лоаттаелга лохденнад, къахьегамен техникен кхерамзале лоравра порядок оттаеш я.

Комсомольски профсоюзни активисте болх бе арайолача дукххача автомашиний приборашка массехказа хьожаш хилар таксомоторни боахама тIахьожама новкъостала йола группен посташ. Укх шера бIаьсти йоаллаш республикха совхозийн колхозийн новкъостала йолча группашца йийна колхозашка, совхозашка ялатшта удобрени тохара, химически подкормка ер кийча дай хьожаш хилар Грозненски аэропорта пилотех бола халкъа контролераш.

Командировочни рузъа дIадахийтарга, къахьегамхой жалобашка хьажаргеи уж хьайелга вIаштIехьдаккхаргеи, хIаьта болхлой дукха дIабуьлара а хьейбара а гIулакхашнен тIахьожама группай низама токхам баьб районерча дукхагIйолча учреждениешка.

Социалистически довлалье лоравра хьожача гучалдаьлар цхьайолча коллективашца къахьегама дисциплина толхаеш хилар, цхьаболча култалхоша паччахьалкхен доалахьа лораьра, алом беш а хьакъале а рузнъе дIаахийтара лерттIа терко еш ца хилар.

Производствое технологи толхаярца дувзадена горпишекомбината, СМУ-4, мясокомбината запчастеш, гIишлон-механизмаш, кхийола материалаш лерттIа доза ца деш лелаярца, лоархIам ца беш йитарца сийкийна дукхача мальхера материалаш хилара фактащ гучаьйхай халкъа контролераша. Масала, промышлении доаца хьаштай кхоачашдара конторе во дола дарах пайдана доашаш тIакхар геттара дукха сопаъбарзенаш. Пайдана из хилара виташ уттаяь уж кIачаш дIа ца яарца лечкъар де йиш хургйолаш торонаш хул цхьаццайолча учрежденешка.

Хлебопродуктай воалбасе, мясокомбинате, «Чечингазстрой» управлене балха хьайбеш бола материально-бехихчкхамера болхлой бокъонца хьожа а из хьожаш хьайбу. ХIаьта, кайраш хьахаржарии, къаьстта царца кхетаме болх барея хайра хIама дац бытован хьашташ кхоачашдеча управлене а.

Цхьаццайолча предприятешка Iаьржен бос болен металлашта довл дерах, царех пайда эцарах дола доккхий кхоачамбоацараш гучадаьккхар тIахьожама новкъостала йолча группашен посташа.

Къаьнача технологена деталеш дехарахи, аьшка листех кхом а беш деталеш кхьа из теларахи, брак дукха хилараха бокхача маьлера отхонаш кхина моттигаш кораяьй ГАРО, «металлист» яхача заводехь.

Цу тайпара латтабеча тIахьожама доккха новкъостала хир дукхахча хене болх бе дIа оттаеш оборудованеш лаоттар дIайдейнхара, уж хьа болх бе дIаоттанра, хIаьта эшаш йоле оборудовани ахчнча заводашка йохкара.

Къаьст-къаьстача предприяташка, а ерригача районе беш болча цу тохкамаш далош ларан дIахаальи цифраши дарц далия из Iаш. Шоай балха тIа хилакка дарглоаца хIама санна массанахьа а порядок хилара. дисциплина йолаш къахьегамхой хилара яахье беррига низ тIаберзабеш а тIаьхьожама группаш.

Цудухьа, аргIанара тоххам бахь мабаьллинге а вIашагIа а кхийте гучадаьха кхоачамбоцараш дIадахара наьхьаш лехаш вIашн догдвел. цул тIехьагIа цкандадаш тIахьожам лоаттаьу, тIайкца решенеш кхоачашъяра бу ду хьов «Красный молот», ЦРМЗ яхача заводий, швейно-трикотажни объединене, таксомоторни боахаме, «Вторчермет» управлене, кхача учрежденей парторганизацеш администрациеица цхьана.

ДукхагIа терко тIаечийта яьйнай тIахьожама новкъостала йола группашн постани продукцега дIадоаво дохара. къахьегама оасарле лакхъара, паччахьалкхен планаш кхоачашъяра дешашта. Цхьайола предприятеш тIехьайисара цхьайолча коллективаша рентабильня йоацаш а дукха эсала продукци арахецаш болх бара а бахьанаш гучадоахаш доле балхаш дёш хул общественноста новкъостала района партийно - паччахьалкхен тIахьожама органаш.

Промышленни, кхи чубеха культурно-бытови объектай капитальни гIишлош хьалъяра паччахьалкхено хьахийца ахча дIадаххийтарга хIоврта хьажа дезаш да тхо хIанз.

Партийно - паччахьалкхен тIахьожама органий тIахьожам чIоагIа колуш а ба. хIаьта цун опит дукхагIа ме хул цуних довла беркат даьх а дургв.

Массанахьа кхача а хийса довцараш гучадаха а дехкарийла ба халкъо тешаш бенна бола халкъа контролераш.

А. ПЕТРЕНКО,
партийно - паччахьалкхен тIахьожама ленински района комитета председатель.

ЛОАРХIАМЕ ДЕНОШ

АХКАНАРЧА ерригача хана доакъар Iалашдарал совгIа чуйийна хьайбаш Iана кана чудохка деза помещенеш кийчъеш да тхо.

Ноь Власов Петр керте латтача гIишлонхой бригада жа чудохка керда цхьа помещени яьй: цаI 400 дахкаш долче жена лаьрхIаи, хIаьта шоллагIъяр Iаьнара лаьрхIаи.

ХIанз хьакхарч чуоттаь кхоабача помещенена уйчаш Iотохаш ба гIишлонхой. Цунах тарра шурий-товарни ферме 100 Iетте лаьрхIа стандартни помещени хьалъеш латт. ВIалла дIа ца дехкаш леладергна укхаза хьайбаш. «Елочка» яхача доахан детташ йолча установка монтаж йистеньнай. Доахен дудовчкача помещенешта тезьна йоаццача моттиге доккъар дIа-юха дехкаш долча балхашта механизаци яь кормушкаш а оттаеш вытулими база Iойилла лаьрхIад. ХIаьта хьалъеш латт Iаьсий леладу профилакторий доахан дикаргдолаш отделенеш а йолаш.

Дика кийчъяьй кхийолла хьайбаш чудохка деза помещенеш а. Цар массанена арахьарча а чурча а пенашта топпар хьаьнай, хIаьта чура тоха мел езача моттигашка кIир техай. Из беррига болх баьраш доаркаш шоаш ба.

Къаьстта иман хьинар ца кхолеш къахьийтад гIишлош хьалъеча а ремонтни балхаш деча а доаркхашна Голкырева Марияс, Оливиева Амаес, Сечарова Натальяс, иштта кхыбараша. Цхьанкха тайпара ка ца къовсаш баьб цар из беррига болх.

Фермашкарча хьайбаш леладераштa клуб, столови, общежити хьалъе лаьрхIад. Уж гIишлош хьалъяра моттиг кийчъяьй, хIаьта тайп-тайпара гIишлош ю материалаш хьатIакхуьхаш латт.

Халача балха процессашта автоматизаци еча геттара чIоагIа къахьийтах слесарь Новокщенов Дмитрий Афанасьевича. Жа чудоахкача желашта юкерча гIувнашкара хий хьалдоахаргдола бархI водоподъемник оттаьй цо. ЛаьрхIа вIашагIтехача бригада цIенъьаь ремонт яь кийчъяьй тхьо шахтин хьисапая йола гIув.

Керда йиъ гIув яхаа лаьрхIача моттиге хьатIенай кирпишиш. Уж хий доакъаргдолаш гIувнеш яха лаьрхIад хьалхагIа вIалла хий ца хиннача гаьнарча деьгIенашка. Гаьнарча а юкерча а дьгIенашче гIувнеш яаро торе хулийтаргья колхозага цу моттигашка дахка хьайбаш дебадейта.

Хьайбаш чудохка [illegible] кийчъеча гIишлошъеча бригада бер миссел болх бу Iуша лоош а. Къаьстта дика лелабу из болх боккхагIболча жа Iуша Ахьмаден Абубакарен ЗубайраевгIар култалдеча бригадаша.

Дукха бригада деза мелабов, цхьабакъда хIана а вIалла темпаш лоа ца еш къахьегаш я тха коллектив.

Ф. ПОХОДИЕВ,
Наурски производственни управлене «Россия» яхача колхоза совхозгIа бола постани.

ХА МА ТИЛЛИЙТА

IА ХЬАТIАККХАЧА салла гаьна деца а цуниа дукха сагота бац Грозненски производственни управлене 1-ча Мая цIерахча колхоза култалхой. Массанахьа яц ухазе санна оттача кирпишках хьалъяь хьайбаш чудоаккаду помещенеш. Уж хIанз пахьа санна ремонт е езаш я.

Колхозхошта дика дагадоагIа совхие Iаи юкъе цхьоллагIча бригадо доахен чудоахкаду помещене тхов тоабе болабаь. ВIаьсти яьлар из тоабаь ца боалаш, хIаьта хIана вIалла Iа доеIаргдоацаш санна багIа колхове. Тхов хIанз тоабанза латт. Дукххача по[illegible] яш я иаIараш а. ХIанзе а хьажа деза автопоилкаша болх мишта бу, ерригача помещеней йайашта асфальт вIалла кхиь еза, кхераш тоба деза ноабэйта.

Дукха ха я колхоза мел йолча хьайбаш лелаеча помещенешта юкх нохчал чулаттаргIйола гIувнаш е еза яха. Из чоаллоне довна хIана из дар бахьенне кIира шерра атташ. ВIаьш токмаш бошка-дика удобрени йоац, хIаьта цу вIахьча хIамеех лаьрам кхинай дукхахча Iаьсашта.

Къаьстта дукха ремонт е езаш дэ аргий бежанаш чудоахкаду помещенеш. Ладар чуулай да чхоанаш, дехад пенаш, Iургаш доахкаш а иаIараш. тоха деза да кхаргаш. Из болх тIехьатетта йиш йолаш бац.

Колхоза шурий ферме Iаьсий леладаь хьаьна хинй да, хIанз из кIезэйга тоаличча Iаьсашта дика мегаргдолаш а да из. Бакъда, лерттIа тоае езаргья кухни, хIана аьчча Iаьсашта меладе хий, шура цIера тIа йоахьее езаргья яхьа. Пишкаш во йоагаш ялларах газ кIаготдаьй. Цудухьа хIанзза а гIа йоагаргIолаш пишк тоае еза е иж Iургьеце вешта пишкаш е еза. Иштта ремонт е езаш пишкаш кхычахьа а я.

...Первомайская яхача станицела гаьна йоаццеш я жа Iангара даха лоархIаш йола ши кашар. Цхьабакъда, жа чудохка йиш йолаш яц уж, хIана аьнча кашараш чукхийттача латт. Цхьа бахьан а догIа дейлахь е лох доша хий доале хий чуьхьаргде цгрна. ХIанзе дIайнача моттиге а йихьа дIаоттае еза уж.

Укх шера хьайбаш Iангара даха лаьрхIа керда помещенеш хьалъеш а я колхоз. Цу тайнарча йиъ телятнике леладергна 600 иггий бежан. Фермы боллошкте гIоина хьалхьача цIенбшка гаа, хий дац хIанз а тIехьа турбаш дIаекка яьннац. Доиркашта, скотникашта, Iаьсий леладераштa болх йистебаьлча салаIа хьалде долладш цIаьр йистедале гаьна да.

Iана кийчо яра планага 23-ча июне хьежаб колхова. Хьайбаш мичахьа леладергда, помещенеш мишта тоае еза дийцад. Цхьабакъда, цу бакхий хаьада ха йиллаиц. Ноь Писков керте латта колхоза гIишлонхой бригада хаттара болх беш я, бакъда, хьайбай помещенешта Iана кийчо яра-м ихьаенха хIама дац цо. Колхозе кхоачамхилаа яц гIишлой материалаш а.

ХIанз из хоза латтар аьйна ший хаиахьа хьаккхоачаргда Iа. Цудухьа из дил а ца дохийтайн из ца туллийташ сихле бегза Iана кийчо еира. Укх гIорча хане тоаь яха еза ерригa помещенеш. Цу доархIамерча гIулакхьта цIенхештта хьажа деккарийла а Грозненски производственни управлена а парткомна а.

О. КОДЗОЕВ.

Оахам деш ва Алиев Ваха

Бийса. Низтахьа холуш деах дара. Трактора корах кIирвенна арIаьхаш кха оахаш вола Алиев Ваха. Воадо а тедаш йха гучадоах сайрда йоаггIача фараша. Каст-каста юха а аьежаш вуз хьеш хуй Ваха, прицепшек а воаццаш боли беш воланань. ХIаьта йоагIача тайпара кIоарга а йолаш оах цо яьба.

Бийса тIехьа яьа ха ясо а дайнахьа сайна латт кхашка лехача моторий гIогI. «Шалинский» яхача совхова шоллагIча бригадера цха трактор я ухаза болх беш.

Опыте хьаьъеккад ааба аьхача лаьттаи тIа ньуаньам дика хулаш хилар. Цудухьа турадьа дув деррига а иллтаи дIаларе яра лаьтташ аьха дала лаьрхIад боахаме.

Дика цIенду лаьтта, кхай йистошка гIоала хьалау чах аргIаш.

Оахам мишта ду хьожаш ва совхоза кертера агроном бригадираш. Беррига торкаш тIабахийтаб цар лаьтташ дика ахийтара. Цудухьа йоакьаш хилац оахам тIа, 22—25 сантиметр кIоарга оах из.

Прицепщикаш а боецаш бийса вIоахха 10—12 сахьата болх беше даиха я тракторист къахьегача оасарле. ДикагIча механизаторашна деина тIехкхоачашъяь сменни нормаш.

Трактористa Алиев Вахий балха из дIадаьлу трактор кийчъярца. ЛоархIамегIа йолча оттхалашка хьож из. Даьтта хьокх. Цу тайпара гIулакх ду шоай механизмашта кхача трактористаша а.

Цкъа новкъостала кхаь бьккхар Вахийга, ахчан совгIат хьожадаьд хьона, хIаьта сийлен Доска тIа хьай а тедад хьа сурт, аьнна. Раьза вар механизатор цу гIулакха, цунах доккхал деш а дог гIоздаьвна а хилар из.

ХIаьта цул мегарг а яцар дехараш кхоачаш из деш Iе. хIана аьнча ший цIи санна хет цунна совхоз. Шортта йола трактор. Кхьга санна хьегача кохара ураша тела а тедаш, вийсача мугIарех Iоехк хьаьна лаьтта. ФунагIа дав а ше дIадолаль кха аьха а дахкха кхо норма кхоачашье лерхI Алиева. Во хьокхам бац кхо норма! Шайна совгIат даларах ло ду жоп да из.

М. АЛВОГАЧИЕВ,
тха собкор.

Лаборатори яьй совхозе

Грозненча Iалма-тохкама институто, иштта кхыча предприятий коллективаша укх шера январь бетта доккхий дехкараш тIаийкар. Агрохимически лабораторех хьалье гIо де лаьрхIар цар вай республикерча производствени управленешта. Цу лабораторешка болх бергбола кадраш кийчъелга а шоайна тIайкар цар.

Юрта боахама интенсификаци еш хилараца дувзадена хIаьта удобренех, хим дехкарах шерра пайда эцарца, комплексни механизаци балха юкъейоллареца, Iалмаи керданчоэи толамашгIа йолча опытахи пайда эцарца дукъааенна а да агрохимически лабораторей лоархIам лакхлуш хилар.

Шоаш тIайийца социалистически дехкараш кхоачашдаз дукха Грозненский производственни управлене № 3 йолча совхозе агрохимически лаборатора хьалъяра дукха специалисташ тIаберзабир ГрозНИИ партбюро.

Лабораторн чухулгIолча цIен совхозо ремонт а я, канализаци а йилла, электроэнерги чуйийллича тIехьагIа лабораторий мотолаш, таркеш йоле шкафаш, кхийола оборудованеш дIаоттайир институто. Цул совгIа, электроприборши лабораторий аппаратура, реактиваш, кхьегIаш елар институто лаборатория. Цига болх бе лаборантащ хьожабир. Совхозе кхи а гIо де кийча я институт.

В. ЛЕВЧЕНКО,
лаборатори заведующи.
Iалма технически кандидат.

ТАМАШИЙНА КЕРДАДАРАШ

БАЬЦОВГIАЙ ХИМИЧЕСКИ ГЕРЗ

Дукха газеташа дукха яздир Рим яхача городе юкъ хоравьча «Фанчуллах», — ййс шу даьннача йнIегах, хьаьнарча Кассиева олача наькъа хIала саркофаге уллаш 1600 шу даьккхад цун дакъо. Фу бахьан долаш йисай муми цу талхаш?

Судебни медицина института директора профессор Джерина яьча пресс-конференцерча отчете «Унита» яхача итальянски газето яздора: «ЙиIига дакъа тIакьоарчадаьча бинташта юкъе (царех цхьадараш дакъа хьадоакхаш доалаьд) хIанзалца йоазаш йоаиуча Iаьржача бесса цхьа шиъ тайпара вещества лараш гучаяьннай. Из Iалаьмате хоза хьадж йоагIаш я, аьнна белгалдаьккхар профессора, йиIига дакъах цкъа култ дIакъокхаделча саралца хьадж йоагIа цунах».

ГIетта лела фитонцида — баьцовгIай антибиотикаш эггара хьалха техкача а ейзача а гIорваьннача советски биологага Ленинградски университета профессорага Токин Борисега из хIама дашха аьна дийхар АПН корреспондента.

— Дакъа хIана талх хоаш хиннабац древнеегипетски лораш, хIанзарча Iилмахоша антибиотикаш йовхаш йола плесена культураш а йоаззаш хиннаяц царна. Цхьабакъда, мумеш баьиха-дика еш хиннай египтянаша, — аьлар профессора Токин Бориса—30-ча шерашкахь египетски мумифицирование хьайленаш техкай аз.

Газеташа хоам маьарра, саркофаг хьеллача хиннараш ца йоазача баьций хозача хьажо пецбаьхар. Бальзамирующи средстваш эвкалиптах яь экстракт я яьина лаьрхIар медикаша. Токина хетачох на бакъ хила мегаш да, цхьаькха да цу кхетадеш — эвкалипта лордаш мишта кхьачай Египте, цар дахье-м Австрали ма йий... Материкашта юкъе цу хане фу бувзам хиниаб ала хIана хала да, цхьабакъда, египетски жрецашта дукха хIама хоаш хилараха уж низ болаш хиларахи лаьца легендаш лелаш хиннай. Эвкалипта этанза йолча лордо гаьнна йолаш йола микроорганизмаш а йоаю.

Университете, Токин Бориса лабораторе а «мумеш» я. Герметически дIакъайлача сосудашка да кхекка а даь цIендаь фуаш. ЦIен-ноаноашта дика хов кхехкадаь фуаш бийдачарел сихагIа талхилга, хIаьта Токина лабораторе уж дада 15 шу даьннад, уж талха а талхац е вар а долац.

— Цу сосудашка фуаш Iочудахкалехьа фитонцидин баьцовгIай аьта лордаш еккар оаха. Цу тайпарча «саркофаге» ца талхаш эзараш шу доакхаргдар фуаша.

Сено лораю «токически мумеш?» Лааровшие лордаша, горчица аьтача фуна, миртова баьцовгIай дакъилгаша, хохо, саьмарсаькхо, эвкалипта лордаша. Шоай тканеш сокаша гаьнара микробаш йоаеш дола дукха баьцовгIаш доаззаш да хIанз. Нажача лордашеи антоновка яхача Iажий хьажех дизентерийна тIажалгаш, кхьйола чурий микробаш йоаю. Хвойни баьцовгIай фитонцидий бактерешта дукхьалара свойстваш низ гучабаькхаб Ленинградски профессора Яликов Павела.

Iалмаш болхлошта Киеверча Артемьева Марияйнеи Ялтерча Дектярева Аннайнеи гучадаьннад цхьан гектара тIа дIаегIача къонача хвойни хьуно ден-бус пхи килограмм гаргга гIетта лела фитонцидаш лулга. Теоретически бIарччача города фо цIенле тоъаргъя уж.

БаьцовгIай фитонцидий химин хIанз а дика Iомаяьац. Саьмарсаькхах бактерицидни препарат хьаяьй советски Iилмахоша. Тайп-тайпарча мехкий химикаш саьмарсаькха фитонцидий бокъонца йола состав йоаза тIийртаб. Саьмарсаькхах хьаяьй ятташел сонгIа препарат, цхьабакъда, шоай химически составага а микробашта беш болча Iоткъамга а диллача вIаши тара яц уж. хIаьта цар микробашта дукхьала бу низ Iалама саьмарсаькха тканеш сокали [illegible] гIетта лелача фитонцидайлн кIезигагIа ба.

Укх тIеххьара шерашка Киева Iилмахоша микробиолога академика Дроботько Виктора хьалхленца фитонцидаш дукхьал цхьа вещество хиена на Iеш, дукха веществаш йолга гучадаьккхад.

Дроботькоси цун сотрудникашен баьцовгIаш IаИда а IаИда «Зверобой» яха молхаш яьй, хIаьта уж дарбан молхаш хиларах тарра фармокологически комитето чIоагI а яьй.

ХIана профессор Токина цун сотрудникаши фитонцидаш ученега хьежа эмбриологе цхьадолча гIулакхашка хьожаш а уж токхаш а ба. Деррига дунен тIа дахача тайп-тайпарча хьайбаша шоай зародышаш мишта лораю? Сика доккадала долалуча ткаешта шоай фуаш Iодехк мозаша. ДегIауха зародыш йоазе хIана магац микробашта? Еника, телха хIамаш юача ракашта, оалхазарашта дизентерия а тиф а яха лазар хIана хилац, хьайбайн цар зародышайн бактерешта дукхьалрча веществаех сига уиакцIено лорaяра мишта пайда эцарг. ба?

Цу хаттарашта жоп лехаш ба Iилмахой.

Ольга КОЛЕСОВА.
АПН корреспондент.

Киса йоаллаю магнитофон

ЦIАЬХХА хьежача хала да портсигара тара йола а хийцца тIаьръюкъе хоашаш йола а из кIопиг — бокъонца йолча магнитофона яраш санна оатхалаш а йолаш къамаьл дIаяздеш а из юкадувцаш а йола аппарат я ала.

Доазал массехк килограмм мара деце а чемоданилг санна мара йоакхк еце а магнитофонаж зIамига габарит йолаш я оал вай. Цхьабакъда, еза оатхалаш дукха йоакк цох, къьастта еза я лента хьатIалусташ механизм йола электродвигатель. Из зIамигагIа е а кхоачамболаш низ болаш е а Iалаьмате хала дар. ХIаьта магнитни хьисапе йоазув дара, радиовещанеи телевидением технологе Ерригсоюзни Iилма-тохкама института инженераша Зюзин Юрея Петров Евгенеи из хала хIама толаме кхоачашдаьд. Шоаш хьаьча конструкцех «Блокнот» аьнна цIи тиллай цар, из цIи тилларца цун декхараш белгал а даьхад. Нагахьа санна занятешка лекци е, хьай новкъоста дувца сакъердаме къамаьл, е дукха езаенна стихотворени дIаязье хьа безам бале из дергда «къамаьл деча» записной книжка.

Деррига 630 грамм мара доазал дац «Блокнот» яхача магнитофона, цун боарам 145 x 82 x 37 миллиметр ба. Хийцца пиджака кисе хош из.

Магнитофона чу микрофон а йолаш я высокоомни телефонаш-наушник. Цо торо хуллит дIаяздеча хана къамаьлага ладувгIа. «Блокнота» кассеташка хош 40 метр пленка. Цхьан кассете цхьан сахьата къамаьл дIаяз а ду юха а ,дувц. Лента дIадодача хана 3,5, 6,5 сантиметр никъ бу цо секундах, бакъда, из балха вIалла Iатта ьаьац. Магнитофона частотни диапазон — 200 — 350 герц.

Геттара зIамигача йиъ аккумуляторaца болх беш я «Блокнот».

АПН.

Дестам 1 минута дIадоаккх

ДАЬЧА бера басилга тIа дестам дар. Лора диагноз оттайир: гемангиома — цIий лела сосудаш естар.

Дукхача хана деза цу тайпара дестам искусственни лайца «дохьадий» дIадоаккхар, Iалаьмате чIоагIа лазар дора цу тайпарча операце. Цхьан беттан ах беттан гаьна доалар дарба делга, хIаьта из де а опытни дерматологаш мара лоархIабацар.

Гемангиомала дарба ду прибор хьаяьй Ленинградски специалисташа. Арахьара тIахьежача тепча тара я из. Питание компактни блокаха шелал хьаеш йолча термоэлектрически устройстваяя латт из прибор.

Цхьан минутал кIезига хул сеанс, цхьабакъда, дестам цIендаь дIадаккхара кхоачамхилал я из. Шелвара процесс цхьаккха лазар доалаш чакхйоал, хIаьта тонакьарча тканешта а вIераме яц из.

Толаме тохкамаш даьд кердача прибора. «Теплоконтроль» яхача Львоверча заводе укх шерре а серийно аракеца йолаергья уж прибораш.

АПН.

Счетни кадраш Iомаю

РСФСР-а Центральни Статистически Управлене Грознера дешара комбинат дика йоаз вай республика а Дагестана а счетно-бухгалтерски болхлошта.

Эзараш счетно - бухгалтерски болхлой кийчбаь цо Къилбаседа Кавказа совнархоза предприятешти учреждеништен.

Укх шера комбинато кийчвьь арахийцар 406 счетни болхло. Мехкдаьттан химически промышленносте, гIишлош еза плановикаш, бухгалтераш, нормировщикаш болаш болх беш ба уж хIанз.

Ф. КОРОТКОВ.

КЕРДАЧА ДЕШАРА ШЕРА—ЛЕРТТIА КИЙЧО

ШКОЛАШ КИЙЧА ХУРГЬЯ

ТКЪАЬ пхиъ ди даьлча Наурски районера 14 эзар дешархо школашка чоагIаргва. Царех эггара зIамагIа бараш, цхьоалагIча классе деша багIараш 2300 бер хургда. Деша дагIача бераша занятеш яра эша эггара дикагIа дола хьал кийчдеш дукха хIама да а даьд, хIанз деш а латт района общественносто.

Укх шера къахьегамхой депутатий Наурски райсовета исполкомо шоаза дийнал дешара кердача шера кийчо яра дош, бархI шера дешара закон толамца кхоачашдара хьадда дола хьалаш хилийтарах решенеш тIайийцай.

Из закон чакхдаккха лерхIаш нйс школе хьаелларгья 270 моттиг йола интернаташ. Цар чу дешаш а Iеш а хургда жа Iуй бригадашкарча кхьа бераш, гаьна ухкача, бархI класс йоацача, е вIалла школаш йоацача юрташкара бераш.

Школашка болх беш хургья дIахьдаьча ден бархI группа. Уж йоах хьажа даь-йоаной боацаш цIагIе дусача берашта хьеха лаьрхIа.

Деша ха тиннача цхьацца бахьанашца деша йиш йоацаш йисача кхьчий йнIегашта хаьрхIа классаш йоларгья уж эшаш йолча школашка.

Бокъа болх баьб дешара кердача шера школаш кийчъеш. Иза ремонт яь йистеяьннай Калиновски, Ищерски, Алпатовски юкъера школаш. Иштта йистеяьннай Мекенски, «Советская Россия» яхача совхоза, Верхне-Наурски школаш. БархI шера дешара школаш йолчара царех хIанз юкъера школаш яьй. ХIама ца эшаш ерригаш а ремонт яь яьннай бархIшерара школаш.

Школашта ремонт еча доккха новкъостал ду района бохкамаш. Масала, «Победа» яхача совхозо школа тков, ййнаш тоадир, корашта рачаш йир, басар хьожхаш балхаш дир. Ищерски школерча интерната ремонт йир «Терский» совхозо. Цу юкъарча гIулакха юкъе дакъа лоацаш хилар мехкдаьтта дIаухийтача станцие болхлой а. Из новкъостал бахьан долаш районе эггара хьалха а дикагIа а кийчаь кынарех цхьа школа а хилла дIаяттар Ищерски юкъера школа. Школашта ремонт еча дIадахача шерашка санна дика дакъа лаьцар «Советская Россия» яхача совхозо, «ЦIе байракх» яхача колхозо, кхычар.

Школашта ремонт еча доккха дакъа лаьцад лахерча классашка деша дагIача берашеи цар даьша хоаношех. Дукха а дукхагIа йолча школашка штукатурка еш, кIир тохаш, басар хьожхаш деш хиина балхаш цар дир.

Мекенски станични Совета председатела Г. Н. Шестака инициативах цагарча юкъерча школа дIатIадолхача гIашлой наькъашта 500 квадратни метр асфальт йиллар. Цу тайпара, школе дIачувоаа никъ станица центре кхачачале асфальт йилла ба.

Цхьабакъда, массанахьа латтац гIулакх иштта дика. Мекенски юрта Совет хIанз мара йолалац Конев яхача отарашкара школа тове. ХIаьта, иштта да гIулакх «Карпинский завод» яхача отарашка а. Комсий совхоза 3-ча отделене юкхьанцара школа хьалъяь хургйй-еций хIанз а хоаш дац.

Деша дагIа бераш Вратски бархIшерарча школа классашка дIа-яха йийсдара гIулакх чIоагIа низкъала хургда нагахье санна хIанз укх йисача хана «Чечнигводстрой» СМУ-2 классай цIеноашта йола помещени хьалъяъ ца йоаиие. Нагахьа санна, гIишлонхой шоай хатиакха из гIулакх даь ца боале 4 сменах болх бе безарг. ба школе.

Школашка тхоха хьехархой тоъаш. Цудунеа, [illegible] йийха [illegible] школашка воагIа бIаь гаргга хьехархо. Болх бара а вахара а царна эша дика хьалаоти чуIе цIеноши хургдолаш да.

Шеко яц Наурски района ерригa а школаш гIулакх дика вIаштIехьа а даьккха, деша даха ха йола деррига бераш школашка чу а йийа, керда дешара шу дIадоладергхилара.

А. АКИМЕНКО,
Наурски районо заведующи.

ДИКЕИ ХОЗЕИ

Грозненски индпошива фабрика чуйоагIача №18 йолча ательешейний участке хIамаш тегаш за хIара болхло. ВорхI бетта план 27-ча июле кхоачашъяьй болхлоша. Цу юхадисача даь денна бIаьш сомаш мах бола хIамаш тийгай цар бархIлагIча бетте чотах. Хьатегача хIамай дикал лакх а еш дика кIезигъяьй хIамаш тегача йоаю хь. Дукха рационализаторски предложенеш балха юкъейихьай укх шера. Цар торо хилийтай дукха материал кхоехьатегача хIамашка дIабода мах лохбе. Пачхалкхкенна кхоаьь ахча бIаьш сомаш да.

Октябра сийна кхь а динагIа къахьега дош деннад коллективо. ХIара смена норма 110—115 процент кхоачашьеш къаьстта дика къахьегаш ба мастераш Турлуева Жерада, Чербижева Тамара, Алопов Борис, кхьбараш. Цар тега хIамаш дикеи хозеи хул.

Б. КОСТОЕВ.

Денгара ди массаза дикал тоалуш, хозлуш йоагIа вай Даьхен Къилбаседа-ХIирий автономни республика столица Орджоникидзе. ХIана республика 40 шу дизара сийна кийчлуш я. Цу денна сийна дукха мах чубаха керда цIеноши кийч а даь эксплуатацена дIаденнад. Тайп-тайпарча ззашца кийчъяьй паркаши скверашш Дикача хьокхамашца накъа баха лерхI республикерча къахьегамхоша цу денга.

Сурта тIа: Орджоникидзерча Мира цIерах йола проспект.

В. Байаллова сурт.

ЮРТАРА СПОРТСМЕНАШ

«Лермонтовский» совхоза болхлоштеи гIуламхерча нахан физически кхетам луш бокхха болх бу физкультура методист М. Дешерпев керте латтача физкультурни совето.

Массехк спортивни секци я цу совета чуйоагIаш. Секцешта болх бара эша деррига хьалаш долаш да.

Езача атлетика секцена юкъе дакъа лоацаш 37 саг ва. Секие болх дика вIаштIехьбаккхара чIоагIа йоакхо ю цун кулгалхочо С. Толхигова. Дика вIаштIехьбаьккхача секце балхон тIеххьенна дика яьча тренировкашен йиш хилийтар цхьайтта спортсменага ерригсоюзни спортивни категоре кхоалагIча разряда упражнеш кхоачашъе. Уж упражнеш дика кхоачашйир М. Висханова, М. Салаева, В. Астахова.

Дика я безам болаш а болх беш я волейбола секци. ХIаранеца 30 саг вола цхи команда я цун. Укх тIеххьарча хана цун 9 волейболиста волейболах йола 3-гIа разряд яьккхай. «Самашкинский» совхоза волейбольни команде эшайир «Лермонтовский» совхоза волейболисташа.

Эггара а дукхагIа нах юкъе бола секци я футбола секци. Гоаза лоаза хоаш футболисташ ба цун. Дукха ха йоацаш Грозне лоазаш цар эшайир «Ермоловский» совхоза футбольни команда.

А. ВОЛОВЩИКОВ.

БОЛХ БЕШ Я...

Лакхха лоамашца улл Ведана района Гунински юртсовет. Хала да Ведана района юрташкара цхьадола наькъаш. Цхьабакъда, дукхал нийслуш хиика халонаш эша а еш Первомайка яхача юрта хьалъеш латтача клубана гIишлой материалаш тIаккхуьаьш. ЧIоагIа сихденнад балхаш Гунерча библиотекана ремонт еча а. Цул сонгIа, укх шера шийъ ханнакъа ремонт а яь Iанга кхатулдача хIамах Iалашо е лаьрхIай Гунерча клубана а.

ЧуйIина ремонт еш латт юртарча клубана, цхьабакъда, шиъ болх цхьаккха сахьата юкхесоцабац цо. Масса а хана йийла а цун наIараш къахьегамхошта шашкех, шахматех лоаза, бола беш я струнни оркестр. Клуба заведующе къахьегамхоша дехарах дика пластинкаш ийцай. Масса а хана болх беш я клубе сакъердамера программе а йолаш художественни самодеятельность, хIара денна керда кино хьокх. Иштта болх беш наькъа йоакхо еш я Гунера библиотека а клуб а. Цул сонгIа, Первомайка яхача юрта хьалъеш латтача клубана гIо-новкъостал де лаьрхIад цар. Из геттара дика гIулакх да.

И. БЕРЛИЗЕВ,
Нохч-ГIалгIай культура Министерства школагIа вола инспектор.

Агитбригада концерт

Пролетбата цIевах йолча мехкдаьттахой культура Грозненски ЦIен 80 самодеятельни артист юкъе вола халхара, вокальни кружокаш я. ЛадувгIарашта чIоагIа везалу цу ЦIен солист волча Центральни ремонтно-механически завода Хаджиева Султана эрсий, узбекий, нохчий, гIалгIай меттала довха иллеш. Нака дукха деза «ТРАНСМАШ» яхача завода токара Бабанов Виталея буруа деттачун гIончо Коновалов Валентинен доака советски композиторий иллеш, кинофильмашцара иллеш.

Самодеятельни артисташ «Старогрознефта» мехкдаьтта промыслашка кест-кеста хула хьаьший ба. Юрта боахама къахьегамхошта гIулакх дара культура ЦIено вIашогIзелла болх беш агитбригада я. Цунна юкъе ба музыканташ, солисташ, газеташ, журналаш, книжкаш дешераш, халхархой. Пхийтта сагах латта агитбригада укх шера Грозненски Наурски производственни управленей колхозашка а совхозашка а ихай. 20 концерт оттадаьд цо.

Къаьстта дика чакхдаьлар цун концерташ Наурски управлене Кирова цIерахчеи «ЦIе байракх» яхачеи колхозашка «Калиновский» яхача комсий совхозе.

Агитбригада дукхьал шиъ цхьа болх баь Iеш яц. Бригадацарча артисташа доккха новкъостал ду юртарча художественни самодеятельноста активашта цар репертуар оттаеча , а концерташ кийдеча а.

Культура ЦIен берий сектора самодеятельность а дика болх беш я, цун халхара группо Л. С. Шевиковас кулгал а деш массехк концерт оттадаьд Старопромысловски района школашка.

К. ВИНИИК.

Конго повстанций толам

НЬЮ-ЙОРК, 3 август. (ТАСС). Чомбе правительствана магац шерлуш латта Конгора повстанчески болам соцабе. Доазол дехьарча информационни агентствашa деча хоамех конголезски повстанцаша шоай чIоагIа тIахьожам оттабаьб мехка территоре ялхагIча дакъа тIа.

Партизански отрядаша лоархIам бола шоссейни машинаькъеи коммуникацеш, хIаьта иштта Конго чухьарча районашкара хиш наькъаш тед. Мехка Къилбаседерча эггара йоккхагIча города Стэнлевиле гаргакхоачаш латт повстанцаш, цар кхерам тIаоттабаьб Камина тIема базана. Патриотически низий отрядаш мехка столицена Леопольдвила 105 миль мара гаьна ц. Ассошиэйтед Пресс яхача агентства корреспондента ца вочлаш дувц цхьаккха а хIамо мятежникаш юкасовцаберг ца лаллара тара да яхаш, (конголезски партизанех мятежникаш оал американски корреспондента).

Чомбе армеца беча тIем тIа повстанцаш хьадоах Малхбузерча мехкаша Конго ухийта вай кара гера, из карательни эскарашта дукхьал а доакха.

ЛоархIаме трофеяш хьаьхай

БРАЗЗАВИЛЬ, 4 август. (ТАСС). Мохк мукъабаккхара кхама совето кулгалдеш болча конголезски повстанций штабо кепа йоазонна селхан арахьккхача коммюнике тIа хоам бу империализма низашта духьал къовсам лоаттабара эша тIема трофеяш хьакха аьнна шийна хьалхашка оттадаь деклар халкъ мукъадаккхара эскара отрядаша Леопольд II яхача Iама районе дизза кхоачаш хиларах. Болобо, Мушие, Квамут яхача городашка кхалаьций лоархIам бола трофеяш, царца автоматаш, тIема кхоачамаш, бувзама средстваш а болаш. Кубински контрреволюционера лелаеш йола «ДС-3» яха самолет а хIалакъяй. Трофеяш хьа а яьха халкъ мукъадаккхара эскара отрядаш Болобо Мушие яхача городашкара IотIехьашка лаьар. Леопольдвилера «IоагIаленна дайтачо Мобутовски эскарца тIом а ца беш. Болобо Мушие яхача городашкара халкъ мукъадаккхара эскара доьвоаш кхьачча тIехьашка даьнначул тIехьагIа, доах коммюника тIа, мобутовски салташа цу городашка оакхарий хьасане таIазар дир маьрша бахача наха цар халкъ мукъадаккхара эскарца безам хиннаб аьнна. Коммюнике тIа белгалдоаккх Мишре мобутовски салташа маьрвача граждакашта тем наш еттар а бIаь сонгIа сал еар а.

Гургйолча моттигашка

ЛОНДОН. 4 август. (ТАСС). СССР-а Министрий Совета председатела Н. С. Хрущева «Правда» «Известия» газетий редакцешa шийга даьча хаттарашта денача жопех деча хоамаша гургйола моттиг лоац тахакарча английски газетий оагIонаш тIа. «Дейли Уоркер» яхача газето жопех йола изложени хьалхарча оагIон тIа араьккхай, керте издаьраш тIа а текста тIа а белгалдоккхаш Советски правительствана керте латтачо ядерни тохкамаш делга дIадаккхарах договора кулгаш яздаь шу даьннача тIехьагIа юха а чакхьаккхенаш цу договора кулгаш яздаьчул тIехьагIа вIашш юкъе этта тешам чIоагIбара тIахьесаш хилар.

Доазол дехьара

КАПИТАЛА МЕХКАШКАРА КЛАССОВИ КЪОВСАМАШ

Итале даржаш латт къахьегамхой балхара дIабоккхилга. «Ренашита» яхача римски журнало хоам бу, балхара дIабоахараш эггара хьалха кхалнах ба, яхаш. Дукхьал укх тIеххьарча массехк бетта промышленносте болх беча кхалнахах 194 эзар кхалсаг дIаьккхай.

Предпринимателаша лелаеча цу гIулакхашта жоп луш къахьегамхоша забастовкаш, митингаш, демонстрацеш ю.

Кемаш деча болхлой йоккха демонстраци хилар Сицилe кертерча городе Палермо. Къахьегамхой дукхьала баьлар «Анкомандо влессио» яхача компане 100 саг балхара дIаваккхa яьча решенена. «Фьорентини», яхача компане римски завода болхлоша митинг йир цу предприяте администрацe бIаь болхлой берригa ученикаши балхара дIабаха яьча решене дукхьалара.

Терни (Центральни Итале) яхача провинце ахарной болама юкъе дика дакъа лацар бахьан долаш укх деношка лийца хиина Итале профсоюзни кулгалхой Джелавио Россетти Лоренцо Риччии халкъ чIоагIа дукхьал далара бахьан долаш хьаьхийцар. Россетти Риччи шаккхе а коммунисташ ба. Терни яхача провинце къахьегамхоша хьувкъама тIера дала деза дакъа лакхдар бахьан долаш ахархоша — испольщикаша лоаттабеча къовсама керте этабар уж.

* * *

МоллагIча тайпара йоацаш яьса яр цхьоалагIча августе Лондонера порт. Дерригача кемаш тIара мухь тIаботташи тIера Iобоаккхаши деш дола балхаш соцадаьдар хенан тIех беча балха профсоюз дукхьал ца хилар бахьан долаш. Алапи тIатохийта а къахьегама хьа тоаде а тIерт чабастовка еш бола портовикаш.

(ТАСС).

КЛАССОВИ КЪОВСАМА КЕРДА МОТТИГ

НЬЮ-ЙОРК, 3 август. (ТАСС). Селхан Нью-Йорка штата губернатора Рокфеллера принаэ делар ши кIира хьалхагIа неграштен полиценех юкъе чIоагIа дов хиннача Рочестере къамa гварде доакъош арадаха, аьнна. Расови довнаш лалар селхан городе Джерсе в (штат Нью-Джерси). Гудзон яхача хил деье Нью-Йорка дукхьала уллача цу города негрий районе ха деш хиннача полицен магазар довнаш совнаве, 30 автомашин йоикъосталa йийхар цар.

Редактора вам. А. А. МЯКНЕВ.

ЛадувгIа

РАДИО: 6.30 — Юрта боахама болхлошта передача (гIалгIай меттала); 6.45 — концерт; 7.10 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор; 7.20 — хоамаши передачай программей; 7.15 — «Сердало» газета оагIонаш тIара; 8.35 — эстонски музыка концерт; 8.45 — «Къона тIехьа» яха передача (эрсий меттала); 16.00 — радиои телевизионни передачай программа; 16.05 — [illegible]; 16.30— [illegible] хоамаш (гIалгIай меттала); 16.45 — «Сайнаьь дехар» яха очерк (гIалгIай меттала); 17.00 — «Дым коммунистически морали» беседа (эрсий меттала); 17.15 «Къонал» яха передача (эрсий меттала); 17.30 — керда хоамаш (эрсий меттала); 17.45 — «Кагаргай цIей» яха беседа (нохчий меттала); 18.20 — керда хоамаш (нохчий меттала); 18.35 — нохч-гIалгIай инструментальни музыка концерт.

УКВ: 9.00 — «А. А. Крейн» яха концерт-очерк; 9.40 — «Дворянски бIи» яха радиоспектакль; 19.00 — «Сахах аьлча дийцар музыко» яха передача; 19.25 — «Любовь Яровая» яхача спектакла монтаж (нохчий меттала); 20.25 — Оистраха концерт; 21.30 — «Костер» яха радиопостановка.

Хьежа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.20 — передачай программа; 18.25 — телевизионни кердадараш (гIалгIай меттала); 18.35 — «Юрта нах». ДIадодар кIезигагIа долаш дукхагIа. (гIалгIай меттала); 18.55 — «Доакъарий антибиотикаш» яха юртбоахама фильм; 19.15 — «Тихон Артуев». Репортаж (нохчий меттала); 19.30 — «Халгъа иллиаларисе» яха киноочерк; 20.05 — «кердадар хьинаре дIахьош вар вай агитатор». Репортаж. 20.15 — передачай программа; 20.20 — «Тайна Дон» яха художественни фильм (цхьоалагIа сери).

Город Грозне, Революце проспектах, 24, № 104 йолча квартире, яхаш йолча Сухова Любовь Федоровнас суде деннад цIета вахаш волча Сухов Клавдий Александровичагара ше хьаьларах дола дош.

Дош дувцаргда Грознерча Заводской района халкъа суда.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIеча фронтовиккий улица, 15, Телефонаш: редактора вам.—2-07-01; бехктохкама секретарь—2-45-48; партийни вахаран, промышленни, юртбоахаман, письмой отделий—2-25-72.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15, Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем—2-25-72.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», Проспект Революции.

СФ02104 Заказ № 4165.